

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

2den Marg.

1871.

15de Hefte.

Tre Juleaftener.

(Efter Tydsk af N. W.)

(Fortsættelse.)

Saa ganske Uret havde han ikke. Kathrines Hu og Lyst, hendes Hjerte og Tanker vare ikke længere i det simple Hjem, ikke hos Moder og Broder, de havde længe beskæftiget sig med "fremmede fornemme Folk", saaledes benævnedes hendes Venner kaldt og kort af Jægermesterens Enke. Flere Maanedes havde der boet i samme Hus en Landraad med sin Hustru og fire Børn. Noget Omgang mellem de saa ulige stillede Familier kunde der naturligvis ikke være. Spørgsmaal om, men Landraadinden sendte ofte Buds til Fru Mandel, og Kathrine traf hende ogsaa ofte i Haven. Kathrine var nu bleven en stor og vakker Pige, i denne Henseende langt foran sine Jævnaldrende, men ibrigt saadan som de fleste unge Piger. Og hvordan ere vel de? Velvillige, artige, men helt og holdent overfladiske, behagelige, nysgjerrige og efterabende de Fornemmes Dragt og Manerer, idag med Haaret lagt i Fletter, imorgen

i Lokker, misundelige paa dem, som kunne nyde Livet mere end de; uden hviere Maal for sin Tilværelse leve de tankeløst for Dagen; ikke fordragende, at hver Dag skal have sin Plage, ønske de heller, at hver Dag maatte medføre nogen ny Forlystelse.

Saadanne ere i Hundrevis unge Piger, hvis Livs Vaar iler hen under Dagen efter lysende Sommerfugle, som, naar de gribes i Flugten, tabe sin Skønhed og Vingernes glimrende Støv. Var Kathrine som disse? Ikke tommere, ikke forsængeligere; hun havde endogsaa nogle Fortrin for Mængden, hun var ordentlig og arbeidsom, takket være hendes strenge og vindstibelige Moder.

Nu gives der ogsaa Fruentimmer her i Verden, der vel ere modnede i Alder og Erfarenhed, men hvis Hjerter tiltrods for det graanende Haar dog forblive ungdommelige og livsfriske. De forglemme ikke, at deres Hjerter ikke altid sloge saa roligt, at deres Færd ikke altid var

faa betænkning, deres Sind ikke altid faa alvorligt som nu. De se ikke med Misundelse ned paa en yngre Slægt, forde ikke at gamle Hoveder skulle sidde paa unge Skuldrer, men med Smerte gjenfinde de hos de Unge sine egne Daarskaber, og det gjør dem ondt, at ogsaa disse jage efter et Skjæggebillede, hvis bedrageriske Glæde de selv lærte at kjende, da deres Fod blev saaret, og deres Klæder sønderreves under den urolige Higen og Tagen efter Glædens flygtige Blomster. Det er dem saa kjær at gjøre disse unge Kvinder opmærksomme paa al ædel Blomstring og Skjønhed, at vende dem fra Skinnets til Virkeligheden, fra Verdens kunstige Blomster til Rosen og Lilien i Saron. Undertiden findes der ogsaa blandt disse Nogen, som kan løfte Blikket og Hænderne mod Himmelen, som kan vise dem det trofaste Fadersie, som ser ned paa denne Jord, kan fortælle dem om det evige Liv, som er og bliver, naar alt Synligt forgaar, om en Herlighed, hvorimod al denne Herlighed blegner. Dette Verk er Kvindens, og finder du En, som saaledes virker i Kjærlighed, da se ikke paa de Klæder, hun bærer, men bvi dig for hende, thi hun er en af Herrens Betsignede.

En saadan var Landraadinden, om hvem vi nylig talte. Hun havde Kathrines Sjæl kjær og sølte Deltagelse for Higen. At den mørke triste Moder ikke var den, som kunde lede, bvie og føre hende, indsaa hun fra Begyndelsen. Kathrines Sjæl hørte Herren til — den var kjøbt med hans Blod — men den var endnu langt, langt bortfjernet fra

ham. En heftig opbrusende Følelse, en pludselig opkommende Omvendelsesstorm satte Landraadinden ikke megen Pris paa; hun mente, at Herren kommer i Særdeleshed til Kvindens Hjerte i det stille Veir. At vinde Kathrine blev hende ikke vanskeligt. Det smigrede den fattige Pige, at den fornemme Frue var saa venlig imod hende, og imod et saadant Bekjendtskab kunde Moderen Intet have at indvende, i Særdeleshed da Datteren derved fik mangehaande Bestillinger paa Arbeide, som altid betaltet godt.

Saaledes var da Kathrine ofte i Landraadindens Hus, saa hendes kjærlighedsfulde Omgang med Mand, Børn og Tjenere, ja med hende selv. Hos den elskelige Frue var Intet opbrusende og skjændende, men dog et helt og sandt Alvor imod Alt, hvad der var Uret. Og hvor elsket blev hun af Alle! De, som havde noget Glædeligt at meddele, og de, som havde noget Sorgeligt at klage over, sagde det Alle fortrinnsvis til hende. Hun levede Børnernes Lege, hun skrev Vers til h. le Slægten, og strøede ved alle passende Anledninger Glædens Roser rundt omkring sig. Ingen Fødselsdag, ingen Barne-daab, endnu mindre noget Bryllup kunde fejres uden hende. Hun var glad med de Glade, men alligevel gik hun i ethvert Sørgehus, som hun kjendte noget til. Med de Dannede og Fornemme kunde hun tale om Kunst og Literatur, som om hun ikke kjendte til noget Andet, og dog stod hun ofte ved Fru Mandels Badstuebalje og taledes om Husholdningsfager med saa megen Indsigt, at selv denne flinke Kone maatte

erkjende, at hun var fuldkommen hjemme ogsaa indenfor dette Omraade.

Alt dette saa Kathrine og beundrede det. Uvilkaarlig anstillede hun Sammenligninger mellem sin Moder og Landraadinden, hvilke faldt paa det Fordelagtigste ud for den Sidste. Kathrine var i den Alder, da man sværmer; hun ikke alene elskede Landraadinden, men hun beundrede hende, hun blev henreven af hende. Denne saa med Smerte, hoorledes Datteren stedse mere og mere bortffernede sig fra Moderen, ihvorvel hun ikke kunde dølgge for sig selv, at nogen indre Fortrolighed egentlig aldrig havde fundet Sted mellem dem. Hjertelig elskede hun Pigen, men alene for de høiere Endemaal, thi hun elskede hendes Sjæl. "O Herre!" — saa bad hun ofte — "væk hende du, til et høiere Liv, og giv hende saa tilbage til hendes Moder!" Paa denne Maade kunde hun taale Kathrines Kjærlighed og Æmhed, som undertiden faldt hende til Besvær. Der gives ædle, ophøiede Mennesker, som for den Herre Jesu Skyld kunne bære at være blot lidet elskede; skulle vi da ikke for Hans Skyld bestræbe os for at fordrage megen Kjærlighed af Personer, som for vor naturlige Smag ere os ligegyldige, besværlige, ja endog ubehagelige?

Stumringen var indtraadt i Entens lave Bolig; Kathrine lagde sagte Arbeidet sammen, Moderen ombyttede Sønnen med Strikketsøiet. Hvor gjerne vilde nu Forstuevante ile op ad Trapperne, hvor et venligt Ansigt altid mødte hendes. Fru Mandel sagde ikke et Ord; da stod Datteren sagte op, aabnede Døren, og, idet hun gik ud, sagde hun hurtig

for ligejom at forekomme enhver Indvending:

"Mamma, jeg gaar en Stund op til Landraadinden."

Ensom sad nu Søgermesterens Enke i det dunkle Værelse; dunkelt blev det ogsaa i hendes Sjæl. Strikketsøiet faldt ud af hendes Hænder, hun skjulte Ansigtet i dem og græd. Dette var en sjelden Hændelse; hendes egne Børn kunde neppe erindre sig at have seet hende græde. Hun havde mistet sin Mand, som hun saa inderlig elskede; med ham var hendes hele Livslykke jordet. Beslagelig er den, som har knyttet hele sit Ve og Vel til en synlig Gjenstand, thi den maa forgaa!

Sin Mand's Morder havde hun ikke seet igjen, men fast overbevist, som hun følte sig om, at det ulykkelige Stud var sleet med Forsæt, følte hun en dyb Bitterhed saa ofte hun tænkte paa ham. Vel havde hun i en roligere Sindestemning ikke villet udtale den forfærdelige Forbandede, men dog havde hun gjort sig fortrolig med dens Indhold, og det opfyldte hende med et Slags Skadefryd at tænke sig Forstyrrelsen af hendes Lykke ret ulykkelig og elendig. Imidlertid, da hun nu i flere Aar trofast og redeligt havde stræbt for sine Børn, saa trængte det Gaab sig ind i hendes arme Hjerte, at naar Børnene vare vøgede op og komne til Velstand og Ære, skulde de bære den gamle Moder paa sine Hænder, og hvor deilig skulde ikke det blive! Hun vovede ikke at tilstaa for sig selv, hvor meget hun glædede sig til denne Tid, thi hun vilde ikke glæde sig og ansaa det for sin Pligt at være død for al Skæde. Og nu, havde vel et hevnende Dre lyttet til

hendes trodsige Lanker — skulde der virkelig ingen Blomster mere fremspire for hende? Hendes Søn blev med hver Dag mere lefsindig, og dog var netop han hendes Stolthed, hendes Yndling; hun foretrak ham afgjort fremfor Datteren, men hvorledes behandlede han vel hende, som levede og arbejdede alene for ham? Han havde taget imod al hendes Kjærlighed som Noget, der faldt af sig selv, men sin Moder saa han over Skuldrene, hendes Formaninger slog han hen i Veiret, hendes Befalinger agtede han ikke. "Det var ikke mere Tale om at taale det eller det, han var nu for stor til at lade sig lede og føre af hende, gammel nok til selv at vide, hvorledes han skulde slaa sig gennem Verden." Saaledes tænkte og saaledes htrede han sig og gav sig i Selskab med unge Mennesker, som opmuntrede og nærrede en saadan Tankemaade hos ham, som haaned hans bedre Følelser, og drog ham mere og mere bort fra Arbejde og fra Gjemmet. I Værtskuppet var det meget bedre, der vare de fri for saadanne Paaminde- lasser og Formaninger. "O, om hans Fader endnu levede", sukkede den ensomme Enke denne Aften, "han skulde med sin stærke Haand have holdt ham tilbage — mig spørger han ikke mere efter, for mig er Intet mere tilbage at gjøre, jeg er ham blot iveien. — O, at jeg saa i Graven jeg ogsaa!"

Dg Kathrine? Dgsaa hendes Forhold gif som et Sværd gennem den arme Moders Hjerte. Vel vandrede hun ikke paa Wilhelms Veie, vel var hun ordentlig og flittig — men hvor var vel den barnlige Kjærlighed bleven af? Fri Mandel havde aldrig

fremkaldt den, hun havde derimod ofte afvist den, naar den havde givet sig tilkjende, men uagtet dette savnede hun den nu dybt. Saa længe Kathrine levede taus og indesluttet i sig, havde denne Mangel aldrig været følelig for Moderen, men nu maatte hun se, at hendes Datter kunde elske, og nu følte den stakkels Moder sig forsømt og tilfjedesat. Intet Dieblik faldt det hende ind, at Skylden ogsaa kunde ligge hos hende selv, at Planten, for at kunne udvikle sig, behøver Kjærlighedens Solskin; hun tænkte blot paa, hvad hun havde gjort for sin Datter, hvorledes hun arbejdede og stræbede for hende, og følte sig nu krænkert. Hun følte et Nag i sit Indre ved Tanken om, hvor let det var lykkets denne Landraadinde at vinde hendes Barns Hjerte. "Jeg er ikke saa belæst og saa munter som hun, kan ikke heller belægge mine Ord saa godt — men jeg har stræbet, jeg, for mine Børn, og dette er nu min Løn! O, hvormed har jeg dog fortjent at blive behandlet saaledes?"

"Arme, arme Moder! Enkestanden er en tung Stand, og Net havde nok den Enke, som sagde, at enhver Enke bærer en Tornkrone, hvis skarpeste Tagger ere usynlige og vende indad. Dit Livs Støtte er dig bær- vet, og du kender ikke nogen stærk Haand, som du kan gribe for at komme trygt over Bedrøvelsens steile Berg. Du er alene. At være alene er usigelig tungt, og Ensomheden har en Magt over et stakkels plaget Menneskehjerte, som alene den kan vidne om, der selv har erfaret det.

Dg saaledes sad Tægermesterens Enke endnu længe alene denne Aften. Taarekilden tørredes, men i Hjertet

var et Saar, som ikke ophørte at bløde. I Tankerne saa hun den elskede Søn fjernt fra sig i vilde Selskabsbrøders Lag, og var det ikke Lyden af deres Drikkeviser, som nu trængte til hendes Øre?

Hun lyttede. Ak nei; det var hendes Datters glade Latter deroppe hos Landraadinden. Hun selv, den arme Moder, sad i den mørke Stue alene og forladt.

V.

Saa godt og hyggeligt sad imidlertid Kathrine deroppe hos sin moderlige Veninde. Hvor elskeligt kunde denne fortælle hende snart Et, snart et Andet, som fængslede den unge Piges Opmærksomhed.

Saaledes fortalte hun om en gammel Morbroder, som altid var i det bedste Lune og under alle Omstændigheder stedse vedligeholdte sit glade, barnlige Sind; om en Søster, som trolig pleiede en gammel sygelig Stægtning og med sit milde og opmuntrende Bæsen forvandlede det indestrængte mørke Sygeverv til et saa tiltrækkende Opholdssted, at Venner og Bekjendte ligesom af en magnetisk Kraft droges did. Kathrine lyttede opmærksomt; det Genrivende i en saadan Familienlykke, endogsaa under Tryk af Lidelser, forekom hende saa skjønt; uvilkaarlig kom hun til at tænke paa sit eget Hjem, hvor tomt og glædeløst det var, men endnu sagde ikke den indre stille Stemme hende, at Skylden ogsaa var hendes, at hun maatte gjøre sit til, for at byde Glæden derind. Nu fortalte Landraadinden om en Søsterdatter, som under en streng og haardhjertet Moder altid blev lydlig og venlig og derved efterhaanden

afvæbnede Moderens Haardhed. Tankerne kom Kathrine i Minde, hun tænkte paa — og maatte havde Landraadinden hørt det — hvor heftig hun netop idag havde været imod sin Moder og Broder; sagte sagde hun:

"O, jeg er saa opfarende, men de opirre mig saa meget derne. Var jeg andetsteds, saa skulde jeg ogsaa være ganske anderledes; heroppe koster det mig ikke den ringeste Møie at være stille og venlig".

"Mit kjære Barn", sagde Landraadinden alvorlig, "hold altid og allesteds fast dette Sine, det er et sandt Ord: ikke hvor, men hvordan du er, derpaa beror hovedsagelig Alt. Søg ei i Tiden, Rummet og Omstændighederne Marsagen til din Lykke, søg den alene hos dig selv, der skal du finde den".

Kathrine taug, men paa hendes Ansigt stod tydeligt at læse, at det ikke kunde være anderledes, at hendes Veninde ikke helt gjennefsnede hendes Stilling, ikke vidste hvorledes hun daglig blev røget til Utaalmodighed af Moder og Broder.

Landraadinden forstod dog den unge Pige langt bedre, end hun forstod sig selv, men hun indsaa ogsaa, at dersom Kjærlighed, Mildhed og Ydmyghed nogensinde skulde opstaa i dette Hjerte, maatte Grunden lægges dybt, og de stode ofte for hendes Tanker disse Sandhedens Ord: "En anden Grund kan Ingen lægge end den, som er lagt, hvilken er Jesus Kristus".

Her afbrød hun Samtalen for denne Gang. Nu viste hun Kathrine et Skrin med Smykker, som stod foran hende. Det indeholdt værdifulde Sager, Edelstene, ikke moder-

ne, men kostbare, og de saa ud, som de kunde have fortalt ret Meget fra længst henrundne Tider. Det gjorde de ogsaa, og med Interesse hørte Kathrine, at denne Ring var bleven baaren af Moder og Mormoder, og at dette Granatfors havde været Faderens første Gave til sin unge Brud osv., men fremfor Alt behagede et ægte Perlehalsbaand af en vidunderlig Skjønhed den unge Pige. Disse Perler vare blevne fundne paa Bunden af Havet, og havde derefter i Krigstider hvilet dybt ned i Jorden.—Kathrine havde gjerne siddeet beskueende og luttende den hele Aften, men—da slog Klokkeren 7. Landraadinden sagde:

”Din Moder venter nu vist paa dig med Aftensmaaltidet, du maa skynde dig ned, for at hun ikke skal vente forgjæves”.

Langsomt reiste Kathrine sig—hvor gjerne vilde hun vel ikke have været der endnu længere! Hun tog den ædle Frues Haand, takkede for Alt, hvad hun havde meddeelt hende, og for at hun havde vist hende alle disse skjønne Perler og Edelstene.

Da lagde den moderlige Veninde Haanden paa Pigens Hoved, saa hende dybt ind i de mørke Dine og sagde bevæget og alvorligt:

”Jeg kjender dog en Perle, som er kosteligere end alle andre. Mange søge den, og den, som finder den, giver Alt, hvad han eier, for at kunne kalde den sin”.

Kathrine forstod Meningen, og i dette Dieblik havde ogsaa hun villet give Alt for at kunne kalde denne Perle sin. Opfyldt af gode Forsætter og velvillige Tøselser traadte hun ind til Moderen—o hun havde ingen Anelse om, hvilke tunge

Timer denne havde gennemkjæmpet, thi i det indesluttede Ansigt stod Intet at læse derom.

”Alt Mamma, jeg har vist været for længe borte, men der var saa meget Vakkert at se paa detoppe, og Tiden gik saa hurtigt”.

”Du havde jo kunnet være der endnu længere”, afbrød Fru Mandel hende tvært; ”det forundrer mig bare, at du ikke blev der for bestandig”. Dette var som en Dæmper paa Kathrines Glæde. Følgen blev, at hun ikke sagde et Ord, og af denne Tausshed gjorde hun sig i Stilhed en Fortjeneste, da hun ellers brugte heftige Ord og altid havde et Svar ved Haanden.

Der gives tvende Slags Tausshed: en af Idmyghed, en anden af Trods. Deres Udspring er forskjellig; forskjellig er derfor ogsaa deres Virkning.

Aftenen henraandt ensformigt og ængsteligt som sedvanligt. Wilhelm kom først hjem efter Klokkeren 10 mærkelig oprømt. Da han traadte ind, gik Fru Mandel ind i sit Sovokammer uden at sige Godnat.

”Wilhelm, du bliver saa længe ude”, sagde Kathrine bebreidende. ”Mamma er saa vred”.

”Ja, lad hende det. Jeg er over 18 Aar, og da er det vel paa Tide ikke længere at henge Mor i Kjøleskjortet. Jeg er gammel nok til at blive borte en Aften, og desuden—hvad har jeg vel for Glæde af at sidde hjemme hos Eder? Den Ene er som Edikke, den Anden som en sur Drik. Og du skalde vel mindst gjøre mig bebreidelser, som benytter ethvert Minut til heller at være andetsteds”.

—”O Wilhelm”, gjentog Kathri-

ne, "jeg arbejder dog hele Dagen igjennem, men du vil helst gjøre Tugenting. Det er vist intet Dndt i at gaa op til Landraadinden; der hører og ser jeg alene det, som er Gødt og Nyttigt".

"Nu vel, min dyrebare Søster", sagde Wilhelm leende, "da beder jeg dig, at du vil tage efter det Gode, som du ser. Hidindtil har jeg sandelig ikke kunnet mærke, at det høie Selskab har haft nogen velgjørende Indflydelse paa dig. Tværtimod har du antaget et saa høimodigt Væsen mod din stakkels Broder, som stod du høit oppe paa Fuldkommenhedens Stige, truende med at trampe paa Enhver, som ikke har opnaaet det samme høie Standpunkt".

"O, Wilhelm, Wilhelm!"

"Naa, naa", afbrød han formildende; "saa langt er det vel endnu ikke kommet, men det maa du dog selv tilstaa, at du bestandig knurrer paa mig, tænker blot paa dig selv og din egen Tilfredsstillelse og har dertil store Tanker om din egen Person".

Kathrine rødmede stærkt, hun sølte sig truffen og havde Ærlighed og Sandhedskjærlighed nok til at tilstaa dette for sig selv. Længe stod hun ved Vinduet denne Aften; Maanen skimmede saa venligt ind i Værelset, men hun lagde ikke Mærke dertil. Hun tænkte paa den kostelige Perle, som hendes Veninde havde talt om, hun tænkte paa Broderens Ord, som saa tydeligt vidnede om, at hun ikke endnu eiede denne Perle. Men det maatte blive anderledes med hende, hun vilde begynde et nyt Liv, hun vilde forlade Alt og hade Alt, som var Synd

og Uret; hun vilde søge sig en Skat i Himmelen. O, hvad vilde hun ikke! Saadan som Landraadinden var, saa from, saa ælskelig, saa venlig vilde hun blive. At aflægge den gamle Syndedragt og føre sig Kjærlighedens og Ydmyghedens, det syntes hende en let Sag. O Kathrine, om du havde vidst, hvor megen bitter Kamp, hvor mange heide Taarer, hvor mange mislykkede Forsøg, hvor megen nedslaaende Ydmygelse denne Beslutning skulde koste, du havde vel da været tvivlraadig, om du skulde betræde den nye Livsbane!

Det er en ubekjendt Sti, som udbreder sig for dig, men vel dig, om du ved dette Gne, at du behøver en Leder, da slutter du dine Hænder sammen og beder: "O Jesu, vis mig Veien, som jeg skal gaa, og led mig selv ind paa den!"

Kathrine havde faaet Konfirmationsundervisning, hun vidste om Synden og Naaden, om Guds Gjælsersraad i Kristo Jesu. Men—bedre end et helt Hav af Viden er en eneste liden Draabe af Liv. Kundskaben gaar forbi den Herre Kristus, Livet nedsenker sig i ham.

Aldrig havde det faldt Kathrine ind, at Omvendelsen, om hvilken hun vidste Alt og udenad kunde Alt, hvad dertil hørte, var nødvendig for hende selv; aldrig var det faldt hende ind at anvende dette paa sit eget Forhold, og 1 Cor. 13 Kap., som med Engstetinger beskriver Kjærligheden, forekom hende altsfor høit og helligt til at kunne anvendes paa det daglige Liv. Mangt et Herrens Ord, som længe havde ligget undertrykt i Hjertet, hævdede nu sit Hoved og talte høit, alvorligt og indtrængende. Med løftet Fingert viste det

paa Herrens Hus, som hidindtil ikke saa ofte og heller ikke af nogen indre Drift var blevet søgt af hende. Det viste hende ogsaa meget Andet, som hidindtil havde været hende skjult. Til Moderens og Broderens Forundring gik hun nu flittig i Kirke; hun var en af de Faa, som der vilde lade sig ikke alene trøste af Guds Ord, men ogsaa oplære og tugte, og hvad hun der hørte, anvendte hun paa det daglige Liv under de værdifulde Skumringstimer hos Landraadinden.

Det er ikke nok blot at høre; thi "Den som gjør min Faders Villie".—D, hvor svært blev ikke denne Sjøren hende! Havde hun for ugudelige Bepotttere frit og aabent faaet beskende sin Tro, det vilde have været kjært for Kathrine; eller om hun havde faaet bringe Herren noget ret stort Offer, givet Alt, hvad hun eiede, til de Fattige og ladet sit Legeme brænde, forsaget nogen stor glimrende Lykke, hvor gjerne skulde hun have gjort det! Men den Herre Gud er en god Læremester; det som synes os let, og som vi gjerne gjøre, det behøve vi ikke først at lære; det er det netop, som der ligger Magt paa.

Hvad du ei vil, maa gjøres,
 Og hvad du vil, maa vige!
 Paa denne Vej du føres
 Til Herlighedens Rige.

Kathrine var af Naturen livlig og havde Foretagelsesaaend,—nu skulde hun blive stille og bie. Kathrines Blik var klart, hun overskuede hurtigt, hvad der var Spørgsmaal om, og kunde fortræffelig lede en Sag; nu skulde hun alligevel tie og lyde der, hvor det unegtelig var gaaet bedre, om hun havde faaet raade. Hun lod sig ikke gjerne paahyde

Noget, og nu maatte hun stiltiende lide bitter Uret. Dette var svært, meget svært, og Kathrine maatte af al Magt anstrenge sig, maatte ofte lægge Haanden paa Munden for at betvinge de heftige Ord, maatte hurtigt forlade Børelset for med Bøn og Taarer at forjage Bredens, Omfundtlighedens og Uvilliens Land. Men hun kjempede redeligt, og ofte sendtes hende af Herren de, som beviste hendes Sjæl Kjerlighedens Tjeneste, som med Kjerlighedens Ord gjorde hende opmærksom paa de Feil og Forseelser, som hun ikke selv blev var, og som opmuntrede hende til at løbe i den Kamp, der var hende forelagt. Og dog var Kathrine nu, naar hun opgav sin egen Villie, lykkeligere end før, naar hun drev den igjennem. Wilhelm var nu i Eichenrode, og kom han end ofte i Besøg til dem, saa levede dog for det Meste Moder og Datter alene med hverandre. Hun kunde nu bedre end før indse det fredløse Liv, som hun førte, og søgte sig dreven til at tale med sin Moder om Ham, som alene kan give Lykke og Fred.

Landraadinden holdt hende dog venligt tilbage. "Prædike for din Moder med Gjerninger, ikke med Ord", sagde hun; "Ordene ere snart ved Haanden, og naar de ikke komme af Kjerlighed, ere de klingende Bjaelder; Kjerlighed derimod bestaar ikke i Ord, men i Kraft. Vær saa kjerlighedsfuld, saa venlig, saa hygg, saa tjenestagtig, saa lydlig og saa taalmodig, at din Moder maa spørge sig selv: "Hvoraf kommer vel dette?" og stiller hun engang et saadant Spørgsmaal til dig, svar da: "Fra Kristus alene". Lev din

Kristendom for hende, lad hende se din Ydmyghed og Kjærlighed i gode Gjæringer, og da, vær vis derpaa, da skal hun prise din Fader, som er i Himmelen".

"O, om jeg kunde det", sagde Kathrine sagte, "men jeg er ikke saadan, at mit Forhold kan blive til Guds Ære. Jeg vilde saa gjerne, men jeg kan ikke. Nu stødes min Moder over min megen Bibellæsning, og over mine hyppige Kirkebesøg, og saa tror jeg ogsaa, at hun ikke gjerne ser, at jeg kommer saa ofte herop. Saa maa hun jo vedblive at være misfornøiet med mig, naar hun ikke kan fordrage det, hvorved jeg skulde kunne blive bedre". — "Lad mig sige dig noget Barm", sagde Landraadinden kjærlighedsfuldt. "Du skal ikke ophøre med din Bibellæsning, men læs blot i den rette Tid, naar derved Ungenting forsømmes, som skal være udrettet til bestemt Tid. Om muligt, læs ogsaa helst, naar du er alene. Herved fornægtes ikke din Betsjelse; den skal endogaa give dig rigere Betsjelse, dine Kirkebesøg om Søndagen maa du heller ikke tilfidsætte; jeg vil blot tilraade dig altid venlig at udbede dig Tilbedelse dertil, hvilket hun sikkert ikke vil negte dig. Hav blot om Lørdagsaften i Orden alt, hvad du kan, til Søndagen, og vær da tidligt oppe for at udrette, hvad der staar tilbage og endnu da kan gøres. For din Moder kan det ikke være behageligt, at medens du klæder dig paa og i al Magelighed begiver dig til Kirken, nødes hun til alene at stræbe for eder Alle. Lav det saa, at I følges ad, om hun saa vil. Hvad tilsidst Omgangen med mig

angaar, da har det ofte forekommet mig, som om du gav mig altfor meget af den Tid og den Kjærlighed, som tilkommer din Moder. Tro mig, hun elsker dig langt mere end jeg, tænker, arbejder og sørger alene for sine Børn; hvor smerteligt maa hun da føle det, naar hun ser dig foretrække en Anden, en Fremmed, som Intet har gjort for dig. Tænk efter, hvor ofte bereder du ikke mig allehaande smaa Fornøielser og Overrasselser, for hvilke jeg er dig saa hjertelig taknemmelig; men hvorfor er din Kjærlighed ikke ligesaa opfindelsesrig for din Moder?"

"Det vilde, frygter jeg, ikke afsætte hende nogen Glæde", var den nedslagne Piges Svar.

"Tro ikke det! Maaſte vilde hun ikke vise eller ytre sin Glæde paa samme Maade, men føle den saa meget dybere. Du maa slutte dig mere til din Moder, hun er dig nærmest, og tro mig, som en Moder elsker, saa elsker Ingen paa Jorden. Moderkjærligheden er en Kilde, som aldrig udtørres. Utaknemmelighed, Ulykke, og hvad der er endnu værre, kan kastes deri, dens Kjærlighedsflod kan ikke hemmes. Min fjære Kathrine, du maa være mindre sammen med mig og mere med din Moder; hun er den første, den bedste, den troeste Veninde; om du ikke nu indser dette, skal nok Fremtiden lære dig det".

Saa talte Landraadinden. Betsjelse over alle de Raadgivere, som arbeide paa at lade det Ord, "mig bør formindskes", ogsaa i underordnet Betydning træde frem i Livet, der som gode Engle nærme sig dem, der høre hverandre til, lægge deres Hænder i hinandens og

afvise deres Skyldst med det Tilfagn: "mig bør formindstes", men gjensidigt skulle I tiltage i Kjærlighed og Tillid til hinanden".

Kathrine græd sagte. Hun holdt hjerteligt af sin Moder, men det blev saa tomt og øde i hendes Hjerte ved Tanken om, at hun mindre ofte end før skulde faa se sin moderlige Veninde, til hvilken hun saa varmt havde sluttet sig.

"O, om Fru Landraadinden var min Moder, hvor ganske anderledes skulde jeg da ikke blive!" sukede hun.

"Sig ikke det", afbrød Landraadinden hende alvorlig; "de menneskelige Forhold og Omgivelser, hvori Herren har sat os, ere de Skranker, indenfor hvilke vi skulle løbe efter den himmelske Krone. Løb blot saa, at du faar den".

"Dygtig mig ikke, forkast mig ikke", bad Kathrine. "Værdiges at hjælpe og lede mig, lede mig ind paa den rette Vej, som jeg ellers ikke kan finde".

"Kjære Barn, hvem taler vel om "opgive", "forkaste!" Den hellige Pintschevitid gaar nu ind, Herren har givet os sin Helligaand, som skal lære os Alting og lede os til al Sandhed. Derjom han bor i os, saa kunne vi raabe: "Abba Fader", ellers ikke; derfor ville vi bede Ham, at Han vil styre al vor Sjælen og Liden, at Han vil drage ogsaa din Moder til Himmelen og forlene os Alle sin hellige Fred og Glæde".

Hun kyskede Pigen paa den rene Pande, hvorpaa de adskiltes. Om Aftenen stod Kathrine længe ved Vinduet. Moderen var gaaet til No, men Datterens Tanker kunde

ikke hvile. De steg op til den blaa Himmel i Bøn til Gud.

VI.

"Nu, der sidde I jo atter saa fortrolige sammen og ere saa hjertelig tilfredse med hinanden", raabte den indtrædende Wilhelm halvt spøgende, halvt drillende til Moderen og Søsteren, da de sad denne Eftermiddag som saa mange foregaaende og i Tausshed foldede Strimler, der skulde sættes omkring de hvide nystrøgne Kapper. Og dertil saa de saa "forstrækkelig fornuftige" ud, som Wilhelm pleiede bemærke, idet de indhyllede sig i en saa uigjennemtrængelig Tausshed, at den uvilkaarlig førte Smitte med sig.

Idag mødtes dog den Indtrædende af et glad Velkommen; de havde jo paa flere Dage ikke seet ham! Kathrine rakte Broderen venlig Haanden, og Moderen rejste sig, efterat hun med Velbehag havde betragtet den kraftige, om god Selbred viduende Stikkelse, og gik for at berede ham Nydelsen af en Kop Kaffe. Snart hørtes Kaffeværnens snurrende Lyd fra Kjøkkenet. Det er noget eiendommeligt ved denne Lyd, undertiden kan den bære Erindringer med sig om Hjem og Familiehjgge i Melodier, der ere Hjertet og Dret kjærere og behageligere end nogen Beethovenske Sonate. Men i Fru Handels Hus var Alting kantet og haardt, selv Kaffeværnen lød uvenlig og knurrende med en skjærende Lyd. Ubehageligt trængte den ny til Wilhelms Dre, og han udbrød misfornøiet:

"Nei, dette Vidunder af en Kaffeværn er dog utaalelig, Mamma

burde kaste den ud og snarest muligt lægge sig til en ny".

"Åh", afbrød Kathrine venligt, "vi have ikke saa godt for Penge heller, og desuden holder Mamma af den gamle Kaffebævn, fordi hun har haft den saa længe. Du maa ikke saare hende med nogen Anmærkning herom, thi det vil gjøre hende saa ondt".

"Virkelig", sagde Wilhelm fortrædelig, "jeg kan da ikke sætte Foden indenfor Døren her, uden strag at blive tilrettevist af dig. Tag dig blot selv iagt, jeg skal nok passe mig. Af denne evige Formaning er jeg nu aldeles fjed og led".

"Wilhelm! Mamma er saa pirlig, og jeg vil bede, at du ikke med noget uoverlagt Ord fornærmer hende; jeg ved vel, at du ikke vil gjøre det med Forsæt".

"Nu, isaaald er det virkelig paa hoi Tid, at hun vænner sig af med denne Uvane".

Moderen traadte nu ind i Værelset. Fra en nærliggende Bagerbod havde hun i Hast hentet friskt Svedbrød, thi det var hendes Hjertens Lyst at beværte den fjære Søn godt. Denne syntes ogsaa meget fornøiet og begyndte at fortælle om Livet i Eichenrode, hvor herligt det var, at der var et Par unge Landbrugslever til, hvor godt de trivedes sammen, og hvor gode Venner de allerede vare. Da faldt Moderen ham i Tælen sigende:

"Men fremfor Alt glem ikke, hvorfor du er der! Streng Vedholdenhed er nødvendig, om man skal lære Noget med Nytte. I hele min Tid har jeg stræbet i mit Ansigt Sved".

"Nei", udbrod Wilhelm heftig, "her er da ikke mulig at sige et Ord,

uden strag at faa Munden tilstoppet. I lave det snart saaledes, at jeg aldrig kommer her mere".

"Kan du hjælpe dig forinden os, saa kunne nok vi komme ud af det uden dig", sagde Fru Mandel tørt.

Wilhelm svarede ikke. Hans Blit streifede omkring i Værelset ligesom søgende en Gjenstand, paa hvilken han kunde lade sin Harm bryde løs. Han greb Kaffekoppen, førte den til Munden, men satte den atter hurtigt ned. "Drifte I endnu altid saadan elendig Kaffe. Et halvt Lod Cichori med et Par Kaffebrøner! Nei, nei, naar man engang er bleven vant til ordentlig Kaffe, kan man virkelig ikke holde ud med Saa-dant, som dette her".

"Saa lad være da", gjentog Fru Mandel, og uden et Dieblis Betænkning tog hun Brettet med Kaffe og Kopper og bar det Alltsammen ud i Kjøkkenet. Dette syntes hun gif altfor vidt, saaledes at gjengjælde hendes Kjærlighed!

Førlegen sad Wilhelm ved det tomme Bord; saa ilde havde han dog ikke ment det. Et Dieblis var han tvivlraadig, om han ikke skulde bede den Forurettede om Forladelse, men han var sin Moders Søn og kunde lige saa lidt som hun bøie sit Sind. I Kathrines Dine stod idel Vebredelse at læse, Wilhelm greb sin Sue, sagde hurtigt Farvel og skyndte sig bort.

Nu var det atter kvalmt i den lille Stue. Fru Mandel sad der stiv og stram som sædvanlig, hun talte ikke et Ord, men en mørk Sky laa paa hendes Pande, ikke en saadan, som opløses af en velgjørende Taarflod, men en saadan, som sønderstides af Stormen. Dybt bødiede

Kathrine sig ned for at skjule sine Taarer. Endnu en Anledning til Sorg, foruden det Dptrin som havde fundet Sted, var hun i sit Indre. Landraadinden, altid svag og sygelig, var nu for en Uges Tid siden bleven fængeliggende. En langvarig Rygmarsklidelse havde efterhaanden udtømt hendes Kræfter. Hun var nu meget svag, og idag havde Lægen næsten uafbrudt været hos den Syge. Ængstelig lyttede Kathrine efter ethvert Trin, enhver Lyd, som kunde trænge ned til dem. Kun en Gang i disse Dage havde hun seet sin Veninde, og da var

hun bleven forskrækket over den store Forandring. Dødens Stempel var trykket paa det blege Ansigt; Kathrine havde ikke noget Haab mere. Saaledes ser du idag Æret prunke i sin grønne Sommerdragt, men endnu en Dags Hede—og Kornet er modent, Æret boier sit Hoved, dets Hylster visner. Saaledes forholdt det sig med Landraadinden; moden gif hun nu Evigheden imøde, det svage fortærede Legeme ligenede et fortorret Galmistraa, hendes Sjæl derimod et modent Hvedear, der ventede at blive indhjerget i de evige Lader. (Fortsf.)

Hans Egede.

Et Livsbillede fra den norske Kirke.

(Fortsættelse.)

I mange Henseender er Grønland et af de interessanteste Lande i det høie Norden. Man kjender nu hele Nordkysten af Nordamerika fra Kap Lisburne nær Behrings-Strædet i Vest indtil Belle Isle-Strædet i Ost mellem Labrador og New Foundland; Sibiriens Kyster ere undersøgte dels tillands, dels tilvands; man ved, hvor langt Spitsbergen og Novaja Semlja naa op imod Polen: men Grønlands Udstrækning imod Nord er endnu indhyllet i Mørke. Næsten 1000 Aar ere her-rundue, siden dette Land først opdagedes; siden den Tid have mange Søfarende dels fra Vesten, dels fra Osten af forsøgt at trænge frem

imod Nord og at omseile Landet; men skjønt Nordamerikaneren Kane paa Vestkysten naaede længere mod Nord end Spitsbergens Nordpynt (over 81 Grader nordlig Bredder), saa er denne Gaade dog endnu ikke bleven løst. Og mon overhoved de Isfranker ville blive gjenembrudte, der adskille Mennekset, Jordens Herre, fra denne øde Del af dets Rige? Mon Nogen, efter Alt hvad Kane maatte opleve og gjenngaa, atter vil vove sig ind i Kennedykanalen for at søge efter nye Udvorkener hinsides Parryhjerget og Washingtonland?

Ligesaa ubekjendt er det Indre af den idetmindste 30,000 geografiske

Kvadratmile store *D*, den største paa hele Jorden. Intetsteds finde vi et saa stort Land, der i den Grad er luffet for Mennesker. Kun et smalt Bælte langs Vestkysten er beboet. Følger man Fjordene ind i Landet, finder man dem alle fyldte med Is; oppe i Landet gaa disse Isdale over i en ensformig Isflade. Hele Indlandet ligger begravet under en eneste sammenhængende Masse af Is, der i det Indre af Fjordene endog strækker sig helt ned til Havet. Nanden af denne Is ligger i den sydlige Del af Landet i en Afstand af indtil 10 geografiske Mile fra Kysten, i Nord-Grønland fjerner den sig indtil 20 geografiske Mile fra Havet. Dens Overflade er langt fra at være jævn, men er gennemstaarten af dybe Kløfter og Revner; dens Tykkelse kan i det Hele anslaaes til 2000 Fod. Hele det Indre er forresten aldeles ubekjendt og er aldrig blevet betraadt af nogen menneskelig Fod.

Ogsaa i historisk Henseende frembyder Grønland Gaader, der endnu ikke ere løste; ved Betragtningen af dem føres vi tilbage til den Tid, da de første europæiske Nybyggere nedsatte sig paa amerikansk Jordbund.

Omkring Midten af det 9de Aarhundrede var Island blevet opdaget af vore norske Forfædre og fik—som bekjendt—snart en fuldstændig Befolkning fra Norge af. Men mellem den nordvestlige Del af Island og den nærmeste mod Osten fremspringende Del af Grønland er der ikke stort større Afstand end omtrent 45 geografiske Mile. Det var saaledes næsten uundgaaeligt, at enkelte af de Skibe, der under Islands

Bebyggelsestid og senere søgte hen til Vestkysten af dette Land, ogsaa under stærke Osten- og Sydostvinde kom til at nærme sig Grønlands Kyst, saaledes at man fik dets Søiler i Sigte, ja vel endog landede ved dets Der eller Fjorberge. Saaledes fortælles om en norsk Mand, Gumbjörn Alfsson, at han (omkring Aar 870) ved at blive drevet vestenfor Island kom til nogle Skjær eller Der, som efter ham kaldtes Gumbjörnsfjær, og som sandsynligvis maa være nogle af de mange Der, der ligge nær ved Grønland omtrent under 65 eller 66 Grader nordlig Bredde.

Ikke fuldt 100 Aar senere droge to Islændinger, Snaebjörn og Rolf, hen for at lede efter Gumbjörnsfjær. Snaebjörn syntes formedelt et Drab at have været nødsaget til at drage bort. Rolf købte Halvdelen af hans Skib og gjorde Følge med ham. Hver af dem medbragte 11 Mand, og de fandt virkelig Gumbjörnsfjær. Da de kom, var det Osten, og Snaebjörn forbød strengeligen sine Mænd at gaa i Land og undersøge Stedet før næste Dag. Dette Forbud blev imidlertid overtraadt af en af Rolfs Mænd ved Navn Styrbjörn. Han sneg sig i Land og fandt i en Sten-dybbe en Pengepung, der sandsynligvis havde tilhørt en eller anden Skibbruden, som her havde endt sine Dage. Styrbjörn stjulte Pungen, men da Snaebjörn siden slog til ham med en Dye rimeligvis til Straf for Overtrædelsen af Forbudet, faldt Pungen ned. De gjorde sig en Stue (Staaie), som snart blev nedstøet; i Midten af Februar kom der Løveir, saa at de kunde grave sig ud. Da gif nogle paa

Jagt, medens Snebjørn stilledes med Skibene og Styrbjørn med nogle Andre bleve tilbage i Skaaen. De kunde dog ikke holde sig enige; den urolige Styrbjørn, som vel hele Tiden havde pønsket paa Gævn over Sæbjørn, dræbte denne i Forening med Nolf. Ogsaa en anden af Snebjørns Mænd faldt for Styrbjørns Haand. De øvrige Rejsfeller maatte sværge Nolf og Styrbjørn Tansheds-Ed for at faa beholde Livet. De reiste nu alle bort, kom til Gaalogaland (Helgeland) i Norge og først derfra til Island, hvor Nolf og Styrbjørn siden bleve dræbte af Snebjørns Fænder.

Lidt senere (ved Aar 980) blev Iskendingen Are Maarssøn ved Storm fordreven til et Land langt i Vesten, som man kaldte Irland det store eller Hvitrannaland (de hvide Mænds Land), rimeligvis fordi Beboerne bare hvide Klæder. Sandsynligvis var dette Land Florida eller de nærmest tilstødende Egne af Nord-Amerika. Senere Rejsende skulle ogsaa være komne derhen og have truffet Are, som nød megen Anseelse der, men dog ikke fik Tilladelse til at drage bort.

Endelig opdagedes Grønlands Fastland. Nordmanden Thorvald Dsvaldsøn maatte tilligemed sin Søn Erik Røde formedelst en Drabs-sag forlade Fæderen i Norge, hvor de boede, og flytte til Island, som da allerede fordetmeste var bebygget, saa at de kun fik taget Land paa Drange, paa de saakaldte Hornstrande eller Islands nordvestligste Kyststrækning. Der døde Thorvald. Erik opholdt sig en Stund ved Haakon Karls Hof i Norge, hvor han blandt Andre traf Thorgils Thords-

søn og stiftede et fortroligt Venstabs med ham. Beliggenheden af Eriks Bolig paa Island ved den øde Nordvestkyst, som kun en kort Havstrækning skilte fra de hemmelighedsfulde Gumbjørnsfjæ, og hvor der vistnok gif en Mængde Sagn om dem, kunde neppe Andet end vække hans Lyst til selv at opdage og undersøge dem; og denne Lyst maatte vel end mere forøges ved hans Giftermaal, der bragte ham i Svogerstabs med Are Maarssøn og satte ham istand til fra første Haand at indsamle alle de Beretninger, der gif om dennes eventyrlige Fart til Hvitrannaland. Siden flyttede Erik til Hantadal ved Breidafjorden, men formedelst et Drab blev han forvist herfra. Han op slog nu sin Bolig paa nogle Der i Breidafjorden og forblev her en Stund, indtil en ny Drabs-sag bragte ham under Forsølgelse paa Thorsnes Thing. Nattet Erik understøttedes af den mægtige Viga-Styr, fik dog hans Fiender Overhaand, og Erik blev dømt fredløs. Han havde imidlertid udrustet sit Skib til en længere Reise. Efter Thinget droge hans Fiender ud paa Verne for at opsoge ham, men en af hans Beskyttere skjulte hans Skib i en affides Vig. Her stødte Viga-Styr og flere til ham og ledsagede ham paa Vaade, indtil han var kommen saa langt ud paa Søen, at der ei lenger var nogen Fare for ham. Han sagde nu ved Afsteden til sine Venner, at han vilde opsoge Gumbjørnsfjæ, men lovede, at, hvis han fandt dem, skulde han komme tilbage igjen. Fra Snefeldsnes holdt han lige mod Vest og kom til Vestkysten af Grønland ved en Søkel, som han

kaldte Midjøfel, men som senere fik Navnet Blaaøst. Derfra styrede han sydøst langs Kysten for at finde beboeligt Land. Den første Vinter tilbragte han paa en Ø, som han kaldte Erikss, omtrent i Midten af den siden saakaldte østre Bygd. Om Vaaren drog han ind i den Fjord, ved hvis Munding Erikss var beliggende, og som han kaldte Erikssfjord. Her udsaa han sig Bolig og drog om Sommeren længer mod Nordvest, indtil han kom til den senere saakaldte vestre Bygd, hvor han gav mange Steder Navn. Mod Høsten seilede han atter sydøst lige til Fjorberget Svart ved Indløbet til Navnssjorden, hvor han opholdt sig om Vinteren paa de saakaldte Eriksholmer; drog siden om Sommeren ind ad Navnssjorden lige til dens Bund ved Snefjell, vendte atter tilbage og tilbragte igjen en Vinter paa Erikss. Derfra vendte han om Sommeren efter sit Løfte tilbage til Island og landede i Breidassjorden, skempede siden med sin Hovedfiende, men forligtes med ham og begyndte nu samme Sommer (985) ordentlig at bebygge det nye opdagede Land. Han kaldte det Grønland, fordi, som han sagde, Folk vilde faa Lust til at flytte derhen, naar Landet havde et saa godt Navn. Det var heller ikke saa Faa, som lode sig lokke, thi allerede den Sommer skulde 25 Skibe være dragne fra Breidassjorden og Borgarfjorden over til Grønland, skjønt rigtignok kun 14 af dem naaede derhen: de Øvrige bleve enten drevne tilbage eller forliste. Erik selv op slog sin Bolig paa et Sted, han kaldte Brattelid, mellem Erikssfjorden og Einarfjorden.

Landets Bestaaffenhed var dengang som nu. Følger begrændsede alle Dalene, af hvilke blot en ubetydelig Del vare beboelige op fra Fjordbunden. Var Beliggenheden end sydligere end Islands, saa var Klimatet dog meget varmere. Vi have endnu i det gamle Skrift "Kongespeilet" en udførlig Skildring af Grønlands Naturforhold, som de vare i det 12te Aarhundrede, og denne Skildring maa i det Væsentlige passe paa Forholdene, som de vare et Par Aarhundrede tidligere. "Det er—siges der—kun en ringe Del af Landet, som er fri for Is, og Folk vide ikke engang, om Landet er stort eller lidet, fordi alle Fjeldstrækninger og Dale ere bedækkede med Is, saa at man intetsteds finder nogen Nabning. Kun saa Folk bo i Landet, thi blot Lidet deraf er saa optøet, at det kan bygges. Af Korn frembringer det ifkun lidet, og det har alene været Enkelte af de Mægtigste, der saaede Korn for et Forsøgs Skyld; Mængden i Landet ved ikke, hvad Brød er, den saa aldrig Brød. Men der er gode Græsange og store Gaarde, hvor man holder en Mængde Kvæg og Sauer, saa at der beredes meget Smør og Ost, hvoraf Folket for en stor Del lever saavel som af Kjød af Kvæg og af Dyr, der fanges paa Jagt, som Kener, Svale, Seeler, Bjørne osv. Der er en stor Mængde vilde Dyr som Hare, Ulve, Kener, og især Hvidbjørne. Kulden, siges der endvidere, har faaet overvæltet Magt, og saavel Hævet som Landet vidner om, at Frostens og Kuldens Styrke har Overhaand. Naar Solen staar høiest, har den vel overflødig Kraft til Skin og

Vejning, men kun liden til Varme og Gede. Naar Uveir indtræffer, som dog ei sler saa ofte, da er det voldsommere end andesteds baade med Hensyn til Storme, Frost og Sne".—Om det stormfulde, med Drivis opfyldte Hav, der omgiver Grønland, om alle dets Farer for Sømanden havde man ligeledes Meget at fortælle. "Stundom, heder det, hender det endog, at Havets Bølger optaarne sig som Sjælver omkring Skibet og opluge det"; forferdelige Sønyhrer vilde man af og til have seet. Alt dette maatte, trods det velklingende Navn, som Erik Røde havde givet Landet, snarere affkræfte Nybyggere fra at komme end lokke dem. De fleste Nybyggere have derfor vistnok været fredløse ligesom Erik eller misfornoiede eller urolige af Sind og slygtelystne. Saaledes nævnes som en af de første Beboere en Helge Westeisson, som, da han var udsat for Fare baade i Norge op paa Island, maatte drage til Grønland, hvor han siden omkom paa Sagten. En anden anseet og rig Islænding, Thorbjørn Bivilsøn, drog med sin Datter, den smukke Gudrid, til Grønland, da han formedelst Pengemangel havde været nødt til at selge sin Eiendom paa Island. Forresten var Erik selv virksom i at lokke Nybyggere til Landet ved alffens gode Løfter. Især synes det at have været enkelte Familier paa Islands Vest- og Nordvestkyst, der afgave Nybyggerne og underholdt Forbindelsen med Grønland.

De første Nybyggere paa Grønland fandt hist og her Spor af Menneskers Ophold, Brudstykker af Baade og Stenredskaber; dog synes

det, som om de i Førstningen ikke traf nogensomhelst Beboere. Senere stødte de oftere paa saadanne og antog dem, som det lader, allerførst for Erobre. Det blev dog snart almindelig at kalde dem Skrælinger (det er: smaa, fortørrede Folk, af "skral"). Det var aabenbart Folk af den Stamme, som nu er kjendt under Navnet Eskimoer.

Saa vidt man kan skjønne, vare de beboede Dele af Landet allerede temmelig fuldstændig optagne inden Eriks Død noget efter Aarhundredets Ende. Man inddelte dem i to Hovedbygder, den østre strag vestenfor Hvitsfæll eller Kap Farvel, og den vestre eller egentlig nordre, længere inde i Baffinsbugten. Erik synes selv at have tilegnet sig en Høvdings Værdighed og uddelt Land til Nybyggerne. Alle vare naturligvis i Førstningen hedenste, og en høi Grad af Overtro synes at have hersket i Landet.

Eriks ældste Søn Leif, en dygtig og foretagsom Mand, blev Redskabet til Kristendommens Indførelse. Han synes allerede ved Faderens Udfligtning at have været voksen og ligget paa Reiser. Saaledes fortælles der, at han engang kom til Syderøbene (Hebriderne ved Skotlands Vestkyst), hvor han opholdt sig nogen Tid og stiftede en Hjerlighedsskifte med en fornem Kvinde ved Navn Thorguuna, der ved hans Afreise endog vilde følge med ham, men ei fik dette Ansøgning opfyldt, da Leif fik høre, at hendes Frænder Intet vidste derom, og ikke vilde, man skulde sige om ham, at han havde hærtaget en Kvinde af saa stor Værd. Thorguuna fødte ham strax efter en Søn, Thorgils, der

tiden kom til Grønland. Selv havde hun nok ogsaa til Hensigt at opso-
ge Leif, thi hun begav sig til Is-
land rimeligvis for herfra at drage
videre; men her døde hun endnu
samme Høst (Aar 1000), og der
taltes siden om en Mængde Spø-
gerier, som skulde have fundet Sted
efter hendes Død. I Aaret 999
gjorde Leif en Reise til Norge og
kom til Kong Olaf Tryggvesøn i
Nidaros. Leif gjorde strax Kongen
sin Opvartning, og denne, "en af de
staalkædte Kjemper for Troen og
Daaben", anmodede ham som sæd-
vanligt alle hedenske Mænd om at
lade sig døbe. Leif havde heller ikke
Noget at indvende derimod og blev
døbt med hele sit Skibsmandskab.
Han forblev nu den hele Vinter
hos Kongen, som viste ham megen
Gødhed. Da han om Vaaren skul-
de reise tilbage igjen, bad Olaf ham
om at forsøge paa at kristne Grøn-
land. Leif lovede det, skjønt han ei
negtede, at det var en vanskelig Sag.
Kongen gav ham da en Præst og
andre viede Mænd med, der skulde
døbe Folket og lære det den rette
Tro. Da Leif var kommen hjem,
begyndte han efter Kong Olafs Bud
strax at forkynde Kristendommen.
Hans Moder Thjodhild og hans
Brødre og flere af Indbyggerne an-
toge Kristendommen strax; men Erik
vilde ikke vide deraf. Han var me-
get misfornøiet med, at Erik havde
bragt "Skademanden", som han
kaldte Præsten, til Landet. Han
synes i det Hele taget at have
været meget overtroisk, saa at han
endog skal have vist en Svibbjørn
et Slags Tilbedelse. Thjodhild deri-
mod viste en saadan Iver for Kri-
stendommen, at hun ikke vilde have

nogen Omgang med Erik, saa læn-
ge han var hedensk, og derfor, som
det synes, flyttede til det noget borte
liggende Thjodhildestad, hvor hun
lod en Kirke opføre. I denne holdt
hun og de andre Omvendte sine
Bønner. Smidlertid lykkedes det
dog Leif tilsidst at faa Kristendom-
men fuldkommen antagen paa Grøn-
land, men ikke før flere Aar vare
gaaede hen dermed. Selv Erik skal
tilsidst være bleven døbt, skjønt det
ei var at vente, at hans Kristen-
dom kunde være oprigtig.

Som bekjendt var det denne Leif
Eriksøn, der opdagede "Vinland"
(det nuværende Massachusetts); efter
en Beretning skede det allerede, da
han var paa Hjemreisen fra Norge,
efter en anden, sandsynligere Beret-
ning noget senere.

Lidt efter lidt synes den kristne
Tro at have slaact dybere Rodder i
Grønland. "Den romerske Kirke
var fortrinnsvis en missionerende
Kirke og fæstede tidligt Blikket mod
Norden; med Nette tyktes den, at
kun Nordens yderste Grændser ogsaa
vare Kristendommens.

Fra Erkebispdommet Hamburg
udgik et Lys, der nu og da, efter-
som Missionsaanden blev levende
hos de enkelte Kirkestyrere, opflam-
medes stærkere til Guds Ære. En
saadan Erkebiskop var Adalbert, der
henved Midten af det 11te Aarhun-
drede biskædte den Hamburgske Stol.
Neppe havde denne Kristi Kjempe—
fortæller Adam af Bremen—tiltraadt
sit Bispeembede, saa sendte han
Gesandter til Nordens Konger om
Fred og Leide for Kristendommen,
han udsprede Opmuntringsbreve
over hele Danmark, Norge og Sve-
rige, ja indtil Sorderigs Guder,

hvori han formanede Biskopperne og Præsterne paa de Steder, at de tro-
ligen skulde vogte vor Herres Jesu
Kristi Kirke og uforsærdet stræbe til
Gedningernes Omvendelse. — Adal-
bert var klog, gjæstfri, gavmild;
det lille Bremen—siger den nysnævnte
Forfatter—blev ved hans Dyder som
et Rom af Ny. Folk fra alle Ver-
dens Kanter, især fra Norden, søgte
andægtig derhen. Saaledes kom
ved 1054 Gesandter fra Island,
Grønland og Drknoerne med den
Begjæring til Bremen, at Erkebissen
vilde sende dem Prædikanter. Dette
synes ogsaa at være skeet. Guds
Mand udfoldede sine første mægtige
Vingeslag i det høieste Norden.

Saa syntes det da, at Markerne
selv i det golde Grønland hvidnede
til en aandelig Høst. Man havde
allerede taget fat og tog nu frem-
deles rasht fat paa Kirkebygningen
i romersk Form og Stil. Tolv Kir-
ker bleve byggede i Østerbygden,
fire i Vesterbygden. Kirkerne vare
anlagte mest høit oppe i Fjordene,
enkelte vel og paa Udhyften; til Kir-
kemuren støttede sig Kloster, hvoraf
der nævnes to".

Den politiske Forfatning lignede
den paa Island; der holdtes saale-
des et fælles Hovedthing, i Lighed
med det islandske Althing, ved Gar-
de i Cinarssjorden. Forresten synes
Grønland fra Olaf den Helliges
Tid at have staaet i nærmere For-
bindelse med Norge end med Island.
Om Olaf siges der udtrykkelig, at
han gjorde sig Grønland skatstyt-
tigt saavel som Drknoerne, Hjalmland
(Sjællandssøerne) og Færøerne. Fra
Norge fik da Grønlanderne ogsaa
sine Kirkeanliggender endelig ordne-
de. Endnu havde Grønland ikke

nogen fast Biskopsstol, om der end
af og til er Tale om en Grønlan-
dinge-Biskop, og en af disse, Erik,
ogsaa i 9 Aar opholdt sig paa
Grønland. I Aaret 1123 sammen-
kaldte den mægtigste Mand i Lan-
det, Soffe Thoresson paa Brattelid
et almindeligt Thing og tilkjendegav
her sit Dufte, at Landet ei længer
skulde være biskopsløst, idet han fo-
reslog, at alle Indbyggerne skulde
styre sammen til at faa en Biskops-
stol oprettet. Dette Forslag fandt
Bifald og blev strax udført; Cinar
Soffesson paatog sig efter Faderens
Anmodning at reise til Norge for
at bringe Sagen i Orden og reiste
afsted medtagende en Isbjørn og en
hel Del Hvalrostender samt Pelt-
værk for derved at vinde Høvdinge-
ne og skaffe sig deres Bistand. Han
kom heldig til Norge, fik ved sine
velkomne Gaver Udgang til Kongen,
Sigurd Jorsalafarer, fremfattede der-
paa sit Erinde, skildrede Landets
Trang og bad om hans kraftige
Bistand til at faa den afhjulpen.
Kongen fandt ogsaa, at en saadan
Foranstaltning vilde være saare nyt-
tig for Grønlanderne og udvalgte
strax til dette Hverv en vel oplært
og til Folkelærer meget itikket Geist-
lig ved Navn Arnald. Denne gjor-
de i Begyndelsen Vanfæligheder, da
han dels ikke troede sig ret duelig
dertil, dels nødigt vilde stilles fra
Frænder og Venner, dels frygtede
det Folk, med hvilket han skulde
have at bestille, som vanfælig og
haardnakket. Men Kongen bad ham
for Guds og hans Bønners Skyld
at overtage Hvervet; jo mere Men-
neskene satte hans Laalmodighed paa
Prøve, desto større vilde hans Løn
blive. Hverved lod Arnald sig ende-

lig overtale, dog paa den Betin- gelse, at hvis han blev indviet til Biskop, skulde Einar edeligen aflæg- ge det Løfte at ville forsvare og hævde Biskopsstolens Rettigheder, dens Guds og de øvrige til Kirken skjænkede Eiendomme mod Alle, der maatte antaste dem. Kongen fandt dette billigt, og Einar erklærede sig villig dertil. Arnald begav sig nu, forsynet med Ambefalingsbreve fra Kongen under hans Segl, til Erke- biskop Åsfer i Lund (Sverige) for at modtage den biskoppelige Vielse. Denne fik han ogsaa, da Åsfer fandt ham særdeles skiftet til Embedet (1124), og han vendte tilbage til Norge for at følge med Einar til Grønland. Einar havde imidlertid foræret Kongen Isbjørnen og til

Gjengjæld nydt megen Gæder ved Kongens Hof. Han aflagde nu den Ed, som Biskopen fordrede, og de drog afsted paa samme Skib (1125), men maatte formedelst Modvind søge Havn under Thjassfeldene paa Island, hvor de tilbragte Vinteren, Einar esteds i Nærheden, og Ar- nald hos den lærde og navnkundige Sæmund Sigfusson paa Odde, der sandsynligvis havde indbudt ham til sig. Den følgende Sommer af- reiste Arnald og Einar til Grøn- land og landede i Eriksfjorden, hvor de fandt en særdeles god Modta- gelse. Til Biskopsæde valgtes den store Gaard Garde ved denne Fjord, Grønlændernes Thingsted, hvor der stod en smuk Domkirke.

(Fortsættes.)

Erstattende Sandsfer.

(Efter det Lydske.)

Det bedste Bevis paa, at Sandsfe- redskaberne, som ved første Diekast synes os saa forskjelligt indrettede, i Grunden ere at betragte som levende Led af et Hele, erholde vi ved det mærkværdige Fænomen, som Widen- skaben kalder Sandsernes Vikarie- ren. Man betegner med dette Ud- tryk de Tilfælde, i hvilke en sund Sands gjør Tjeneste for en syg, beskadiget Sands, eller for en Sands, som aldrig har været i Virksomhed. Hvis der i et Menneskes Sandsfe- system mangler et Organ, saa at Indtryffene fra Udenverdenen derved blive mangelfulde, saa er det lige- som de øvrige Sandsfer saa en

videre Virkefreds. Er et Organ standset i sin Udvikling, saa er en anden Sands desto finere, som om den var bestemt til at træde i Ste- det for den svagere eller aldeles mang- lende. Denne Erfaring er i sin Al- mindelighed temmelig dagligdags, skjønt den i mange Tilfælde frem- byder Gaader, som endnu ikke ere løste. Allerede ved første Diekast er det mærkværdigt nok, at Livstraften, uafhængig af Organerne, følger ganske eiendommelige Love, som ikke kunne bestemmes ved nogen menneskelig Beregning. Vi se visse Slags Net- hændtheder vedvare, efterat Gæn- derne ere tabte; Fødderne træde i

deres Sted og frembringe de fineste Arbejder. Endogjaa Forbrydelser begaaes under Forhold, som man skulde tro gjorde dem umulige; saaledes hin Stimand, som født uden Arme drev sine Ugjerninger i Udkanten af en Skov nærved Moskau. Han bad de Forbigaaende om Almisse, og naar En gik hen til ham for at give ham en Skilling, stangede Uhyret ham i Maven med Hovedet, saa han faldt bedøvet om, derpaa greb han ham med Lænderne og slæbte ham ind i Skoven.

En Del af Lungen gjør Tjeneste for den hele Lunge, en liden Del af Hjernen for den hele Hjerne. Det samme Princip hersker i det Store som i den Enkeltes Liv. Naar Livsstrømmen standses i en eller anden Retning, udgyder den sig rigeligere i andre eller danner sig endog nye Aflob. Efter en herjende Smitsot har man stedse iagttaget en stærkere Stigning i Folkemængden. Saaledes er det ogsaa denne mægtigt virkende Livskraft, der ligesom tvinger et Sandseredskab til at udvide sin Virksomhed for at erstatte en Mangel ved et andet Organ. Nogle ville forklare dette Fænomen, at en Sands ved Tabet af en anden vinder i Styrke og Fihed, saaledes, at det er Sjælen, som lærer at henvende en større Opmærksomhed paa Brugen af den sunde Sands for at hjælpe sig med den; men vi skulle i det Følgende se, at denne Forklaring neppe holder Stik, og at f. Ex. den finere Følelse i Fingerspidserne ved gjenvundet Syn ofte uebliskelig oplyses, hvilket vel ikke kunde være Tilfælde, om denne Følelse var opnaaet ved idelig Øvelse.

Ved Betragtningen af Sandserne

i Almindelighed bør man stadig have for Øie, at alle Sandser ere at anse som Grenene paa et Træ, som udsprungne af et fælles Urprincip. En bestemt Grændse for den enkelte Sandses Virksomhed er overhovedet ikke let at finde. Istedetfor den manglende Synsevne træder Følelsesandsen, der kan give en Slags Forestilling om Lys og Mørke, ja endog, efter hvad Nogle paaastaa, om Farvernes Forfjellighed. Hos Fiskene synes Smagen at fremgaa af Følelsen, og er ens med Lugten; deres Næse synes at være Mund og deres Mund Næse. Hos de fleste Fugle fremtræder Smagsevnen som Følelse; man kender kun saa, hvis Tunge er indrettet til at smage med; men de fleste have en overordentlig fin Følelse i Spidsen af Nebbet. I følge de Forsøg, som Sowerby gjorde med den langørede Flaggermus, ledes den ved sin Bluefangst ved sin forbausende fine Hørelse. Thi jo svagere Diet er, jo udbytligere til at taale Dagslyset, desto mere erstatter den skarpe Hørelse hos Dyrene Synsevnenes Mangler. Saaledes hører Muldvarpen den ringeste Lyd i sin underjordiske Bolig, og det saameget bedre, som Jorden forplanter Lyden lettere end Luften. At Lugten hos Menneskene er nær beslektet med Smagen, er bekjendt nok. En Ting gjør sjelden Indtryk paa Smagsevnen, uden med det Samme at virke paa Lugtesandsen, og stærk Snue døver baade Lugt og Smag. Ja selv ved saa forfjelligt indrettede Organer som Hørelse og Syn finde vi den Lighed i deres Virksomhed, at begge Nerver ere ligedan indrettede til at lede Lys og Lyd-Bølgerne til Hjernen.

Sammenligheden ved Sandseopfattningen ligger ingenlunde i et ydre Sandseredskab eller i de ledende Nerver, men i det Midtpunkt, hvor Mennesket paa engang bliver sig alle ydre Indtryk bevidst, altsaa i Sjernen. Fastholde vi denne Erfaringsfætning, saa vil mange gaadefulde Fænomener i det menneskelige Legeme tabe meget af sin Vidunderlighed. Ved mange Sygdomme, f. Ex. ved nervøs Hovedpine, ved Hysteri, iagttaget man en saa usædvanlig Følsomhed i Sandserne, at den virkelig grændser til det Utrolige. Den aller ringeste Lyd, det allerbetydeligste Lys, som en Friis neppe vilde mærke, kan hos saadanne Syge fremkalde de heftigste Smertes, ja Kramper. Ved andre Nervesygdomme, under Besvimelse, Kramper o. a. desl. blive de stærkeste Pirremidler uden Virkning, skjønt Nerveledningen vedbliver at være aaben. Paa en Person, der led af Katalepsi (en Slags Krampe) dryppede der brændende Lak paa et Sted af Legemet, som ved Trækplaster var berøvet Epidermis (Overhuden); men der viste sig ikke Spor deraf i Saaret, og ikke den ringeste Følelse af Smerte. Først da Bevidstheden vendte tilbage, vaagnede Organismens Reaktionskraft, og med den kom Brandsaaret i Guden og Smerten i det brændte Sted.

Enhver Del af Nervesystemet er stiftet til at meddele Forestillinger om Udenverdenen. Derfor er intet Menneske saa hjælpeløst, at han, endog om han mangler flere Sandser, skulde være ganske udelukket fra de selvbevidste Væseners Klasse. Døvstumme kunne føle Lyden i Guden, i Mave- og Haaandnerverne. Døvstumme, som

ved omhyggelig Undervisning have lært at tale, tale om en indre Hørelse, og man har mærkverdige Exempler paa, hvorledes selv disse Ulykkelige kunne høre ved Hjælp af Følelsesredskaberne. Burnet fortæller om en døvstum Pige i Genf, som forstod Alt, hvad hendes Søster sagde til hende, naar hun (den Døvstumme) lagde Haaanden paa hendes Læber. Den egentlige Hørelse er jo kun en Følelse i Drets Organer, er kun med Hensyn til Opfattningens Hurtighed forskjellig fra anden Følelse, saa at man ikke egentlig kan trække nogen skarp Grændse mellem begge Sandseres Virksomhed. Dr. Fowler berettede ved et Møde af engelske Naturforskere om en ung Pige i Arbeidshuset i Rotherhithe, som var døv, stum og blind. Den Ulykkelige, som da var tyve Aar gammel, var født døvstum og blev blind efter Børnekopperne, da hun var tre Aar gammel. Hun kan ikke høre det stærkeste Skrig, og dog bliver hun forskreffet, naar man slaar paa en Blisplade, som hænger over hendes Hoved. Følelsen er hos hende den eneste Sandse, hvorigennem Andre kunne meddele sig til hende, og som hun ligeledes bruger for at gjøre sig bekendt med Personer og Ting. Smag og Lugt mangler hun rigtignok ikke; men hun synes ikke at have nogen rigtig Bevidsthed derom. Som Barn synes hun at have levet et aldeles dyrist Liv; men saa indtraadte der en mærkelig Forandring i hendes Væsen. Hun begyndte at behandle sin Person, Klædning o. s. v. med den samme Omhu som andre unge Piger. Uden Fører finder hun Veien til enhver Del af det vidtløftige Arbeidshus, kjender

alle dets Beboere ved at føle paa dem med Hænderne, reder selv sin Seng og styr endog de vanskeligste Dele af sin Dragt. Hun passer meget skarpt paa Alt, hvad hun anser som sin Eiendom. Giver man hende en Stilling, er hun ude af sig selv af Glæde, ler, nisser og beføler den længe med Hænderne. — James Mitchell, den blinde Døvstumme, hvis mærkværdige Historie for endel Aar siden berettedes i engelske Aviser, er et fuldkomment Sidestykke til denne Pige. Han er Søn af en protestantisk Præst og blev født i det skotske Grevskab Naive, blind og døv. Hos ham træder Følelsen og Lugten istedetfor de manglende Sandfer. Naar der kommer en Fremmed til den ensomme Præstegaard, lugter han det. Han føler omhyggelig paa Gjesten, og mærker han, at han har Nidestøvler paa, famler han efter Nidstøvlene, som han prøver med stor Nysgjerrighed. Saa gaar han ned i Stalden og undersøger den Fremmedes Hest. Er denne kommen kjørende, famler han sig ned til Vognskuret, føler paa Vognen og prøver Hjærene. Uden anden Hjælp end sin Følelse har han Tomme for Tomme gjort sig saa kjendt i en Omkreds af 200 Fod om Præstegaarden, at han driver om der uden ringeste Usikkerhed. De fleste Ting fører han til Tungen som det fineste Følelsesorgan, for at gjøre sig bekjendt med deres Overflade. Ved Følelsen har han stoffet sig Begreb om det sædvanlige Husgeraads Anvendelse. Hans største Fornøielse bestaar i at udvide sine Kundskaber i Lømmemændenes, Smedenes og Snekernes Verksteder. Han har ogsaa en meget tydelig Forestilling om Eiendom, ved

hvad der er hans, og passer paa det. Han samtaler ved Hjælp af Minespil og Bevægelsesfer.

Det er en temmelig hverdagslig Erfaring, at Følelsen hos Blinde træder istedetfor Synsønnen. Mange Blinde kunne føle, naar de komme i Nærheden af f. Ex. store Bygninger og Huse; de blive da ofte grebne af en ængstelig trykkende Fornemmelse, som advarer dem mod at støde sig. Kardinal Albani ansaaes, skjønt han var gammel og blind, paa Grund af sin fine Følelse for den største Kjender af Mynter og slebne Stene. Den berømte arabiske Digter Abu el Stella el Mari var blindfødt; han lærte at skrive ved at lade En tegne Bogstaverne med koldt Vand paa hans Næse, naar han var i Dampbad. — I Augsburg døde for en Del Aar siden en Bogsamler, Sebastian Windprecht, der var en af Byens Mærkværdigheder. Han var ogsaa blindfødt, havde først lært Weberhaandverket, men havde senere, fra sit 20de Aar, slaaet sig paa Handel med gamle Bøger, Kobberstik o. s. v. og havde erhvervet sig sjældne literære Kundskaber og en saa beundringsværdig Følelse, at han spillede næsten alle musikalske Instrumenter med samme Færdighed. Han drev sin Boghandel med utværlig Over til sit syttiende Aar, blev besøgt af næsten alle gjenrejsende Lærde og efterlod sig en Bogsamling paa henved 30,000 Bind. — Ved sin fine Følelse formaa Blinde at skjælnes Kort; jeg har saaledes kjendt en Blind, som alene ved Fingrenes Hjælp spillede Tarot saa godt som nogen Seende. Robertson forsikrer, at han i Liverpool har kjendt en blind Pige, som ved Hjælp af Fin-

gerspidserne kunde skjæle Farver (?). Men et af de mærkeligste Exempler paa Sandsernes vikarierende Forhold er Kerstings Lebnæ. Han var født i Nedre-Hessen, opdragen til at blive Dyrlege, og kom siden i det hannoverste Hof's Tjeneste, hvor han var Overhofdyrlege. I sin Ungdom gif han ofte Grinder gennem en mørk underjordisk Gang. Han var meget mørkræd og brugte at gaa der med tet tillukkede Dine. Derved gjorde han den Erfaring, som kom ham til stor Nytte, da han senere blev blind, at han, hvergang han i den mørke Gang nærmede sig en haard Gjenstand, følte en vis Varme over Legemet. Nu øvede han sig jævnlig i at gaa med lukkede Dine, følte bestandig denne Varme i Nærheden af et haardt Legeme, og bragte det ved idelig Øvelse saa vidt, at han aldrig stødte sig i Mørke, og da han siden mistede Synet kunde gaa hvorsomhelst uden Fare. Hans senere Uddannelse er baade i fysiologisk og psykologisk Henseende høist mærkkelig. Studiet af Hestens Bygning ledede ham til ogsaa at studere Menneskets Anatomi. Han var Auto-didakt og udmærkede sig i mundtlig og skriftlig Fremstilling ved Klarhed og Skarpsindighed. I Landgreven af Hessens Følge befandt han sig som Dyrlege ved den preussiske Armee i Schlesien i Aaret 1757. Den Ekvipagevogn, han førte i, veltede, og han fik ved denne Leilighed et Slag i Hovedet, som aldeles bedøvede ham. Da han kom til sig selv igjen, var han blind og talte over sig. Denne Sindsfvaghed varede rigtignok kun nogle Dage, men — han blev døv og stum. Sex Uger efter sit Uheld fik han Mælet igjen,

og et halvt Aars Tid derefter Hørelsen. Men blind vedblev han at være i to Aar, indtil han engang, da han om Natten havde drømt, at han skulde faa sit Syn igjen, om Morgenen vaagnede og kunde se. Fra denne Tid af beholdt han sine Sandser's fulde Brug.

I den Tid, han var blind, bragte han det saavidt, at han blot ved Hjælp af Tølelsen kunde læse Bøger, som vare trykte med grov Skrift. Han skrev ogsaa under sin Blindhed sit dengang meget anseede Værk om Hestestonng. Hans kjæreste Tidsfordriv var at plante Hyasinth- og Tulipansvibler, pøde Frugttræer osv. Hver Morgen var han nede i Haven for at se til sine Træer og Blomster, besøgte dem paa det Nøiagtigste, og han forsikrede, at han ikke alene kjendte hver liden Knop og hvert Blad paa sine Blomster, men ogsaa deres Farver. "Det var ikke raadeligt", sagde han engang til en af sine Venner, "at bryde et Blad eller en Knop af mine Planter, hvis Udseende jeg ved den daglige Besøelse kjendte til Punkt og Prikkle."

Høist mærkkelig var den Omstændighed i denne forunderlige Mands Liv, at han, da han havde faaet sit Syn igjen, pludselig tabte denne yderst fine Tølelse. Hans Fingerspidse bleve ganske sløve. Han fik Trækninger i dem, som efter et jengroet Saar, saa at han nogle Dage, efterat Synet var vendt tilbage, ikke kunde tage ordentlig fat i nogen Ting; bestandig maatte han guide Hænderne, og med Forbauselse opdagede han, at hans fordums fine Tølelse var ganske forsvunden.

Men det Allerbegribeligste er dog det, som hændte ham, medens han

var døv, en Historie, som han ofte og gjerne fortalte sine Venner i sit klare livlige Sprog. En Morgen, da han og hans Kone endnu laa, kom Vigen ind for at tale med den Sidste. Hun laa tilfældigvis med Hovedet til hans Skulder, og under Samtalen føler Kersting en besynderlig Gryssing i Armene. Forunderlige, indbyrdes forskjellige Træksninger, Ryk og skjælvende Bevægelser foregaa, snart blot i Armene, snart gennem hele Legemet, snart stærkere, snart svagere, efter Forskjelligheden af de mod hans Skulder udtalte Ord. Han beder nu sin Kone holde hans Haand ind mod sin Mund og udtale hele WEn mod den, først hvert Bogstav efter Nad, senere om hinanden. Ethvert Bogstav fremkalder en forskjellig Følelse i hans Legeme, som han lægger nye Mærke til, da han opdager, at den altid er den Samme, naar dette Bogstav gjentages. Herved opnaaede han senere en saa stor Færdighed, at hans Kone, trods hans Døvhed, kunde samtale med ham blot ved at holde hans Haand op til sin Mund. "Da min Kone", sagde han ved denne Leilighed, "første Gang fremsagde WEn høit mod min Haand, fornam jeg ved en vis Bevægelse af Munden en Følelse, som om jeg skulde kvæles. Jeg blev pludselig beklemmt, skjælv over alle Lemmer, skreg høit af Angst og sagde: Hvad er det, du gjør med mig? — Hun udtalte just Bogstavet N mod min Haand, og hvergang hun siden nævnte dette Bogstav, følte jeg den samme Angst, saa at hun siden saavidt som muligt maatte undgaa det, eller udtale det saa sagte som muligt." — Endog efterat han havde faaet

sin Hørelse igjen havde han fremdeles en Slags Modbydelighed mod dette Bogstav.

Engang, fortalte han, (det var medens han endnu var aldeles døv), var der nogle Venner hos ham til Aftens. Hans Kone tog, uden at de saa det, hans Haand op til Munden, og han svarede ganske høit: Ja, lad os faa noget af den gamle Rødvin. Hans Gjæster saa forbausede paa hverandre og mente, at han pludselig havde faaet Hørelsen igjen. Men han aabenbarede Hemmeligheden for dem, og de kunde nu selv overbevise sig om, at han forstod Alt, naar de talte mod hans Haand, naaget han ellers var saa døv, at han ikke kunde høre det stærkeste Skrig.

Til denne Historie knytter sig en anden ikke mindre mærkvaerdig, som omtales i de offentlige Blade i 1829. En ung Korsikaner blev pludselig rammet af den sorte Ster, saa at han ikke kunde skjæln mellem Dag og Nat. Dog blev hans Landsmænd usvækkede, og han vedblev at bestyre et vigtigt Embede, som han indel havde. Ved Orden og regelmæssig Dvælle bragte han det saavidt, at han uden fremmed Hjælp kunde finde sine forskjellige Papirer i en Kasse med afdelte Rum. Hans Følelse blev saa fin, at han kunde skjæln mellem forskjellige Slags Tryk, mellem Kobberstik, Træsnit og Plader, der vare bearbejdede med Skedevand eller Græsstikke. Han spillede Trikket, deltog i Selskaber og var meget livlig. Et Aar efterat han var bleven blind, blev han tunghørt og tilsidst stokdøv. Nu lod han sig gjøre bevægelige Typer i ophøiet Arbejde, ved hvilke man kunde under-

holde sig med ham. Selv talte han uden Bausfelighed og var fuldkommen aandssfrisk. Hans Sukommelse var overordentlig, hans Samtale vittig og livlig. Da mistede han pludselig Følelsen; han kunde ikke forstaa de ophøiede Bogstaver. Der gaves intet Middel mere til at underholde sig med ham: hele hans Legeme havde tabt Følelsesevnen, og hvert Lem sammledes efterhaanden. Ved Siden deraf beholdt han dog Synen til at tale; men det var ham til liden Gjenhjælp, da han Intet kunde forstaa. Da opdagede hans Kone og Børn, at et af hans Kinder endnu

havde Følelse. Det faldt ham da ind at lade dem skrive Bogstaverne med Fingeren paa hans Kind og prøve paa, om man paa den Maade kunde gjøre sig forstaaelig for ham. Og saa livlig var hans Aand endnu, at han allerede i de første Dage strag gjettede hele Ordet, naar man havde skrevet den første Stavelse deraf paa Kindet. Paa denne Maade underrettede man ham om alle den Tids store politiske Begivenheder; ja hele Ludvig den 18des første Tale i de Deputeredes Kammer, blev af hans Søn Bogstav for Bogstav skreven paa hans Kind.

Nevasflodens Opbrud.

I Almindelighed indfinder Løveiret ved de russiske østersøiske Kyster sig gradvis og langsomt; Nevas Isdække bliver vaadt og blødt, og saasnart Tegn til Fare ytrer sig, forbyder Politiet al Passage over Floden: men desuagtet sker det hvert Aar mange Ulykker. Noget Skrækeligere gives der ikke, end en pludselig, uventet Opbryden af Isen.

Bandenes Isdække varer her saalænge, at man opfører formelige Baaninger derpaa, og Banen gjør Folk overvættets trygge. Alligevel kan en stærk og vedholdende Vestenvind i saa Tider hidføre den farlige Begivenhed. Blæser den uheldigvis om Natten, saa gaar Enhver om Morgenen den sædvanlige Wei og frygter Intet af den tilsynela-

dende sikre Is; men i sige Tilfælde sker da de fleste Ulykker.

Naar Slædeføret er indtraadt, bliver den isbedækkede Gavnugt en stor Wei, hvorpaa Røretwier og Bogntransporter krydse hverandre mellem Petersburg og Kronstadt, som her ligge henimod 30 Werster fra hinanden. Midtvejs finder man Gjæstgiversteder af Tre, hvor Mennesker og Feste kunne finde Ly; men man har desværre Exempler paa, at en heftig Vestenvind har bragt Guse, Mennesker og Dyr til saa at sige paa engang at forsvinde under Isen.

Et saadant uventet Løveir foranledigede ogsaa følgende Tildragelse: En Bondkone fra en ved den finke Bugt beliggende Landsby stod ved en i Isen anbragt Abning, fem til

ser Fod fra Land, og badskede, da pludselig det Stykke Is, hvorpaa hun stod, fjernede sig fra Kysten. Havbugtens uhyre Isdække kløvedes i tusinde saadanne Stykker, der nu tårnede imod hinanden paa de løsnedede Bølger, og Strømmen bortførte den ulykkelige Bondkone længere og længere paa hendes skrøbelige Fartoi. Allerede ser hun ikke mere Noget stige op fra Stykten, hvori hendes Børn forgjæve lege omkring den varmende Dun, og saa Kirketaarnet i hendes Landsby er forsvundet. Dreven ud imellem Himmel og Hav, der fraader under de vældige Masser, som ghyge op og ned paa det, havde hun intet andet Valg, end at befale sin Sjæl Gud i Vold og oppebie Døden. Da driver et uhyre Isstykke, dansende paa Bølgerne, henimod det mindre, som skilte den hjælpeløse Kvinde fra den vaade Grav under hende. Allerede støde de paa hinanden—den mindre synker; men Faren slaber Modet; med Mandsnærværelse og Lethed svinger hun sig op paa Seierherrens Ryg for her endnu engang at gaa de rundt om luvende Farer imøde. Overbevist om at have fundet et sikrere Tilflugtssted paa denne nye svømmende Ø, vil hun kun endnu engang se det mere og mere svindende Land; nedsjunken paa sine Kne, beder hun til Gud og tænker paa sine Børn, medens hun venter paa Døden. Hun ser i Tankerne, hvorledes de, ængstede ved Moderens lange Fraværelse, ere ilede ned til Bredden for at søge hende. Den Ulykkelige tror at høre deres Sammenstrig, hun græder, og hendes Moderomhu bringer hende endnu til at beklage Tabet af det Linned,

som skulde bedække de Smaa, og som Havet nu har opslugt. Alt som Dagen svinder, fordobles hendes Angest; snart maa jo den Time være kommen, da Bedeløffens Toner, som hun ikke mere skal høre, lyde hen over de trygge Stykker; da hendes Mand vender tilbage fra sit Arbejde og forfærdes ved Synet af de Smaa, der grædende omfavne hans Kne, og raabte: "Papinka! hun er ikke kommen igjen, gaa ud og opsig vor Moder!"

Under disse sønderflidende Tanker begyndte Kulde og Svinger at drive hendes Elendighed til den højeste Grad, indtil hun efterhaanden sank i en Art Bedøvelse og luffede Vinene. Et Stud i Nærheden opskrækker hende, forundret ser hun sig om og bemærker, at hun er nær ved Kysten. Strax raaber hun om Hjælp, svinger sin hvide Pelts i Luften, og det skede ikke forgjæves. Man faar Die paa hende, man iler hende til Hjælp, og en af sex Mand styret Baad baner sig en morsommelig og farlig Wei til Isstykket, der saa underfuldt har frelst hende. Ved Hjælp af et Toug, som kastes til hende, bliver hun halet over i Baaden, og Befrierne og den Frelste ankomme efter en ikke ringe Fære til Kysten af Esthland; thi Bondkone havde paa dette Isstykke tilbagelagt en Wei af 40 Verster fra den ene Kyst til den anden.

En Adelsmand havde fra sin ved Havet beliggende Baaning først bemærket hendes Rødtegn, og til ham blev den Frelste bragt hen, men segnede livløs ned for hans Fødder. En omhyggelig Pleie bragte hende til sig selv igjen, og hendes første Spørgsmaal var om hendes Børn:

thi hun troede endnu at være i Finland. Det varede 8 Dage, førend den mildere Foraarsluft havde befriet Bugten fra al Is; men da lod den vakre Adelsmand, der vel vidste, at man ikke bør gjøre Noget halvt, hende føre tilbage til hendes Hjem.

Det første Seil, der glider hen over Havets befriede Bølger, bliver stedse en Anledning for Russerne til stor Jubel. Det hilses som Bebuderen af en skjønnere Tid, og alle Kystbeboerne gjøre sig en Glæde af at signalisere det første Fartøi. Og saa Indvaanerne af den Landsby, hvor den gode Marpha havde hjemme, saa jublende de første Seil nærme sig deres Kyst. Hendes Mand og Børn vare iblandt dem. Dog de delte ikke den almindelige Glæde, men syntes at tilbagekræve deres kjære Tabte af det troløse Element. Da lægger Fartøiet til Land, og fra Landmændenes Skarer lyder pludselig et gennemtrængende Frydestrig; den ældste Søn har gjenkjendt Moderen og iler med sine Sødsfænde hen imod hende. Men allerede hviler hun ved den tro Mages Bryst, hvorfra hun kun river sig løs for at overøse sine smaa

Indlinge med Hjerteegn og væde dem med sine Glædestaarer.

Bestormet fra alle Sider med Spørgsmaal, peger hun betydningsfuldt mod Himlen, og dernæst paa sine Ledfagere. Disse ere i Dieblirket omringede, man trykker deres Hænder, velsigner dem, spørger dem, og Alle kappes om at beværte dem. Dog, Landsmændenes naturlige Følelse har endnu andre Pligter at opfylde. Neppe har den første Rørelse og Glæde givet Plads for Overlegget, saa drage Alle, som besselede af en Mand, til Kirken; thi Enhver vil takke Gud for det Underverk, som han har ladet ham skue med egne Dine. Lause samle de sig omkring Herrens Altar, og Præsten istemmer den høitidelige Lovsang. Efter fuldendt Bøn bliver den Frelste i Triumf ført til den Gytt, som hun ikke havde ventet at se igjen.

Da Skiffsfolkene stige i sit Fartøi for at seile hjem, fandt de det opfyldt med tørrede Frugter, Honning og deslige; thi Enhver vilde bevidne dem sin Tak, og de Reisende vare derved blevne saa stærkt provianterede, som om de skulde foretage en lang Seilads.

Bagtelfangst i Syrien.

(Efter det Engelske.)

Eftersom Sommeren skrider fremad i Syrien, og efterat de strengt arbejdende Nyahs eller Bønder have op hørt med sit varme og anstrengende Arbeide, at indhøste de forskjellige

Kornsorter, have de en kort Hviletid, under hvilken deres Trældoms Lænker kunne siges ikke at blive rykkede. Stakkels Mennekter, de have ikke mange Udspredelser eller Hornøisler,

hvormed de kunne udfylde de lange ledige Timer; hverken Krystalpalladser, Billedgallerier eller andet Lignende, hvortil de kunne tage sin Tilflugt; ingen Klubber, ingen Bibliotheker, hvor de kunne faa Underholdning eller aandelig Føde — hvilket ogsaa vilde være overflødigt, da de hverken kunne læse eller skrive, og heller ikke forstaa sig paa de skjønne Kunster og Musik, undtagen den stærkeste, der udgaar fra den stærkt lydende Tomtom; thi den henrykker dem. De more sig derfor paa orientalsk Bis og overensstemmende med sin egen Skik, idet de ligge under Figentræer, rygende, sovende, udsri-gende besynderlige Sange, eller, for at bringe lidt Afvevling i disse Fornøielser, sværgende over sine strengt arbejdende Ægtefæller, fordi det delikate Maaltid, som bestaar af Fisk, nedlagt med Løg og Olie, — thi det er Fastetid, — ikke er færdigt, naar Middagstimen slaar, eller skjændende paa sine uskyldige Smaa, fordi de understaa sig til at være sultne. Det er sjeldent, meget sjeldent endog ved deres Feste, at disse Mennesker ere istand til at gjøre sig tilgode med Kjød, og da er der kun ganske Lidet af det, men sjønt deres Kost alene bestaar af Ris, Burghuls, (Svede, der er kogt, skallet og tørret i Solen og derpaa kogt som Ris), Grøntsager, Fisk, Frugt og en Mængde Rødder og Urter, som ikke engang Wildsvinet med sin skarpe Lugt og glubende Appetit sætter Pris paa, — sjønt deres Drif er Vand og kun ved særegne Leiligheder en Smule Mælk, — leve de dog og trives, blive føre og stærke, og kunne i sin gamle Alder takke Gud og sige, at ikke en Times Lidelser, — undtagen maasse

af Kulde og Sult, — ikke et Die-bliks Smerte eller nogen Tanke om Sygdom har krydset deres Sti, medens de barfodede have vandret hen- over den tornefulde og ujævne Wei, som Skjæbnen har bestemt dem her i Livet. De holde Fjærtræ i stor Mængde; men at slagte Noget deraf til Føde eller at koge et Æg vilde efter deres Mening være en Daarstak; thi Høns, Æg og Kyllinger ere aldeles nødvendige for Bondens Kone og skaffe Midlerne til at forsyne Familien med Klæder, som rigtignok hverken ere elegante eller habes i Overflødighed.

Under alle disse Omstændigheder er det ikke at undres over, at, sjønt de ikke som de gamle Israelliter kuurre, fordi de ikke have Kjødspiser, de dog betragte Dagternes Ankomst som en Begivenhed, der paa ingen Maade er uvelkommen eller ligegyldig, og da den sædvanlig indtræffer netop midt i deres Fritid, vækker den dem op af deres medfødte Dorkhed og falder dem lig en Krigstrompet til Virksomhed. Paa en bestemt Mars-tid, — ja, næsten paa en bestemt Dag og en bestemt Time, — kommer der til Syriens Kyst, næsten altid om Natten, Flok paa Flok af Bagtler, som ere fløine over Land og Hav, neppe Noget ved, hvor langt eller i hvormange Dage; de ere trætte og udmattede og slaa sig bestandig ned paa Stetterne ved Stranden, hvor den vilde Myrtebusk grov i stor Overflødighed, og hvor de under den kunne finde Hvile og Ly; thi uagtet den hungrige Svøgs skarpe Blik vistnok kan udspeide dem paa dette Hvilested, ere de dog sikre for dens Kløer, saalænge de ikke bove sig ud paa de aabne, sandige

Mellemrum. Bønderne have længe studeret disse Fugles Komme med ligesaa megen Opmærksomhed som den, hvormed den ivrigste Astronom studerer en Komets Tilbagekomst, og de imødesee dem med langt større Længsel og mindre Frygt for Skuffelse. Speidere og Skildvagter have været ude Nat efter Nat, og end ikke Sakalernes affhyelige Gylen gjør deres anstrengte Dre mindre aabent for den Lyd, som fremkommer, naar deres ulykkelige Osre vistes henover Oceanet af den midnatlige Vind. Og endog Sakalerne tie tilsidst stille, thi de vide ligesaa godt som den ældste Bønde, at noget Godt i Skikkelse af Rjodmad er i Nærheden, og de blive først beværgede og saa maasse ogsaa Lovens Andel. Hvormed skulle vi ligne Vagtlernes Ankomst? Med Intet bedre end med et heftigt Vindstød paa Hædet, — først uthdeligt, men derpaa stedse stærkere og stærkere, — med mange Vandfalds mægtige Stemmer, førte bort paa den vrede Storms Vinger; og endog i den mørkeste af alle mørke Nætter vise de sig som Skyer, der ere fortere end nogen Sky paa Horisonten. Speiderne vide, hvad det er, og Sakalerne vide det, og det Samme gjør Løssen, Væselen og andre Dyr af en hungrig og blodtørstig Natur. Det er Vagtlerne, som ere i Nærheden, og en halv Time efter have de, udmattede, slaaet sig ned paa den ugjæstfrie Strand, som modtager dem, have saa godt, som de formaar, søgt Ly mellem de Myrtebuske, vi før have beskrevet.

Længe før Daggrø ere Bønderne fra omtrent en halv Snes Landsbyer oppe og rede til at begynde den heftigste Jagt paa de Rhan-

komne. Store ere i Sandhed Forberedelserne ved denne Leilighed, og enhver Kvinde, gammel eller ung, styg eller smuk, maa give sit Bidrag, idet de maa stille sig ved sin "Tzzar" eller ydre Beklædning, (som for det Meste bestaar i et gammelt Lagen, der indhyller hende fra Hoved til Fod, men uden hvilket hun ikke vover sig ud af Døren), da denne skal tjene som Vinger paa de uhyre Fovfugle, der ville stræmme de stakkels Vagtlere og jage dem i haabløst Fangenskab. Alle Landsbyhundene blive loffede ind og holdte i Forvaring ved Hjælp af Ven, oversmurt med Fedt, som frister deres aldrig tilfredsstillede Appetit, — thi en eneste Gjøen vilde være skadelig for det heldige Udfald af Dagens Jagt. Alle de smaa Børn ere blevne stoppede med Vandmeloner, kold Ris eller Burghul, indtil de, overvældede af Smertes, som en Følge af Overleselsen, krybe hen i en Krog af Hytten og der græde sig sikkert isøvn. Da, og først da, paatage Landsbyboerne sine Jagtdragter, som ganske vist ere mere besynderlige end de ere kostbare og elegante. Men dog vilde et saadant Syn ved Midnatstid, paa en øde Mark eller i Nærheden af en Kirkegaard, maasse indjage mangt et Menneske, der er skjækkere end baade du og jeg, en voldsom Skræk; de stakkels Vagtlere slippe imidlertid ikke med Skrækken alene.

Vielige Grene af Morbærtræet blive derpaa bunde fast til Mændenes Arme og mødes bag paa Nakken; til dem fastheftes foran de Lagen og andre Stykker Løi, som skulle forestille Vinger, og hvoraf den nederste Del er bunden over det nøgne Kne. Ansigtterne ere næsten

ganste skjulte af udhulede Græskar, hvori der ere to store Dienhuller, og Mændenes Udseende bliver derved aldeles forførdeligt. Derpaa danne de en stor Kreds af omtrent en god halv Fjerding og nærme sig saa Alle henimod Midten ganske stille med Undtagelse af den Bevægelse med Armene, der frembringer en Lyd, som fuldkommen ligner en Mængde Korfugles tunge Flugt. Bagved Fokkene fra hver enkelt Landsby gaar Dagens store Mand — Fuglefangeren, — som, bebrædnet med et uhyre Gaandnet, kommer listende efter, rede til diebliffelig at lyde deres Vink.

Efterhaanden bliver Kredsens Omfang mindre og mindre; de forførdede Fugle ile fra Bust til Bust, og kommende fra enhver Streg paa Kompasset, samles de tilsidst iblandt endel Maisbuske, over hvilke der nopholdelig slagrer ud en halv Snes

Net, som snart ere fyldte, og inden Solnedgang er enhver fattig Mand ikke alene forsynet med et fortrinligt Maaltid, men han har solgt Hundreder og har endnu faaet Hundreder af levende Vagtlær, som han kan sælge til hungrige Europæere, der anse dem for en Lækkerbidsten, eller til Grækere, der holde dem i Bure i den Hensigt at lade dem vise sin Kampdygtighed; thi Vagtlær er virkelig en meget stridslysten Fugl og vil for lade sig skalpere end den vil overgive sig. Den morsomme Jagt varer omtrent en Uge, og da have de Vagtlær, som ere undslupne, fundet sin Vej ind i Landet; Kvinderne faa nu sin Ydertklædning igjen, og Bønderne paatage sig atter sit Nag for det følgende Aar. Den er imidlertid, den eneste Gjenstand for Samtalen, hvorved de dvæle ved sine Aftenpiber i Maanedes bag-
 efter.

Blandinger — Nyt og Gammelt.

En gammel Føderaadsmænd, som aarlig skjænkede Halvdelen af sit Føderaad til Hedningernes Omvendelse, traf en Dag sammen med En, som roste sig af sin Kristendom, skjønt han spottede over dem, som forbarmede sig over Hedningerne. Den gamle Mand spurgte da først, om han troede vist og sandt, at Bibelen var Guds Ord. Da den Anden bejaede det, spurgte han videre, om han kjendte det Sprog i Apostlernes Gjæringer: Der er ikke Frelse i nogen Anden øjn. Den Anden sagde ogsaa ja til dette. "Nu vel", sagde da den Gamle, "jaa ere jo

alle Hedninger fortabte, naar de ikke lære at kjende dette ene Navn, hvori der alene er Frelse at finde". "Og om saa var", fik han til Svar, "hvad angaar det os? Derfor lade vi Gud sørge!" Føderaadsmænd svarede: "Jeg vil fremsætte en Lignelse for Eder. Sæt det Tilfælde, at jeg i den mørke Nat gif en lang Vej sammen med Eder og andre Folk; vi komme til en dyb Flod, over hvilken der fører en smal Bro uden Rækværk; jeg har en Lygte; I og de Andre ikke. Nu staa vi ved Broen; jeg gaar først over, og min Lygte lyser, saa jeg kommer lykkelig

frem. Men derpaa raaber jeg til Eder paa den anden Bred: "Ser nu til, hvorledes I komme efter". Ifstedetfor nu at lade min Lygte lyse for Eder, gjemmer jeg den under min Kjole, og I maa da enten blive staaende paa den anden Side, eller de, som vove sig ud paa Broen; styrtede i Strømmen, fordi de i Mørket ikke kunne se Weien. Hvad vilde I sige om mig, hvis jeg bar mig saaledes ad?" "Jeg vilde sige, I var en ubarmhertig Mand, en Morder", gjensvarede den Anden. Men roligt og med Alvor sagde den Gamle: "Af din Mund dommer jeg dig, din Skalk; netop saaledes handler du mod Hedningerne — du har assagt din egen Dom". Den Forblindede skammede sig og blev siden en tro Missionsven.

Hyrdehunden. En Hyrde, som boede i en af Skottlands Bjergegne, gik engang sent om Aftenen ud for at drive sin Hjord hjem; det var allerede temmelig mørkt, da han gik ud af Hytten med sin treaarige Søn, ledsaget af en trofast Hund. De maatte gaa langt, før de fik Hjorden samlet; thi den havde spredt sig vidt omkring. Hunden blev sendt afsted for at drive alle Faarene sammen paa et Sted, og den adlød strax sin Herres Befaling. Derpaa begyndte Hyrden at tælle Faarene for at se, om intet var blevet tilbage mellem Bjergene, og til sin store Forstræffelse opdagede han, at der manglede fire. Han paalagde BARNET, at det skulde blive siddende ganske roligt hos Faarene, medens han selv gik at opsoge dem, som manglede, og lovede snart at komme tilbage. Drengen ventede længe, men Faderen kom ikke; da stod han

tilsidst op for at gaa hjem til sin Moder. Men det var mørkt rundt omkring, og hverken Maane eller Stjerner lyfte fra Himmelen. Da den Lille længe havde vandret omkring uden at finde sine Forældres Hytte, kom han tilsidst til et brændende Landsfald, fra hvis Dyh hvæ, sorte Klippestykker strakte sig iveret. Idet han vilde klatre mellem disse, fandt han en dyb Gule ved den ene Side af Klippen, og da han mærkede, at der var noget lunere end ude paa den aabne Mark, krøb han derind og faldt isovn, udmattet af den lange Omflakken. Imidlertid kom Faderen tilbage til Hjorden; han havde fundet de tabte Faar og vilde nu gaa hjem. Men hvor var BARNET? Han saa strax med Forstræffelse, at det ikke var, hvor han havde efterladt det; hvor det var løbet hen, kunde han ikke forstaa. Han raabte over hundrede Gange, men BARNET hørte ikke hans Stemme. Den halve Nat søgte han mellem Bjergene uden at finde det, og derpaa gik han sorgfuld tilbage til sin Hytte, hvor han tilbragte Resten af Natten i stor Bekymring for sit forsvundne Barn.

Saa snart det begyndte at blive lyst, gik han afsted med nogle Naboer for at søge efter BARNET. Først om Aftenen kom de hjem igjen, men bragte ikke den bedrøvede Moder det tabte Barn. De tilbragte flere Dage med at søge, men Alt var forgæves; BARNET var sporløst forsvundet. Hyrdens Hund kom altid hver Middag hjem fra Bjergene for at spise; men ifstedetfor at den tidligere altid havde forterret Suppen og Brødet i sin Herres Hytte, noiedes den nu med at spise Suppen;

den tog derimod det tørre Havbrød i Munden og løb bort dermed. Hyrden og hans Kane undrede sig herover, og Hyrden tænkte: "Hvor mon Gunden gaar hen med Brødet? Naar den kommer igjen imorgen, vil jeg følge efter den." Næste Dag kom Gunden igjen, spiste Suppen og løb som sædvanlig bort med Brødet. Hyrden skyndte sig at følge efter den. Gunden løb lige hen til Vandfaldet, krob med stor Besværighed ind imellem Klipperne og smuttede tilsidst ind i Gulen. Hyrden kom saa hurtigt som muligt bagester; og hvad saa han nu til sin store Forundring, men endnu større Glæde? Han saa det trofaste Dyr ligge ved Fødderne af BARNET, som begjærligt fortærede det Brød, Gunden havde bragt. Det er bekjendt, at Gunden har en meget fin Lugt, saa den kan finde sin Herre, naar den følger hans Spor med Snuden ned imod Jorden; saaledes havde ogsaa denne Hund baaret sig ad; først opsnusede den Drengens Fodspor, og ved at følge dem fra den aabne Mark lige ind i Gulen, fandt den tilsidst BARNET.

Den Lille var maasse gaaet ud af Gulen igjen, hvis han ikke havde været bange for Vandfaldet og for at styrte ned i Afgrunden.

Gunden havde altsaa opholdt dets Liv i flere Dage, og Faderen takkede inderlig Gud for sit Barns Frelse.

Seigt Liv. Det er interessant at se, hvor længe den i et Frø indsluttede lille Plantespire kan vedligeholde sin Livskraft. En Botaniker har scaet Melonfrø, som var 100 Aar gammelt, til at spire; og dette var ikke engang ubekjendt for de Gamle; thi flere af disse, som Plinius og Demosthenes, omtale noget Liguende. Det skal endogsaa være en Kjendsgjerning, at Hvedekorn, fundne i de gamle ægyptiske Begravelsespladse, ere førte herhen og have skudt Af, større og rigere end de, vor almindelige Hvede producerer. En Blomsterløg, der fandtes i en ægyptisk Mumies Haand, er ogsaa bleven bragt hid og spirede ligesaa villigt, som om den skulde være fra forrige Aar. Saalænge maa altsaa et Planteliv kunne ligge i Dvale.

Indhold: Tre Suleastener. (Efter Tydskt af N. W.)—Hans Egede. (Et Livsbillede fra den norske Kirke.)—Erstattende Sandser. (Efter det Tydske.)—Nevastodens Opbrud.—Bagtelvangst i Syrien. (Efter det Engelske.)—Blandinger—Nyt og Gammelt.

Trykfeil.

- Side 77, 2den Spalte, Linie 21 fra oven staar: syntes—læs: s y n e s.
 " 80, 1ste Spalte, Linie 12 fra oven staar: Gjælder—læs: G j æ r d e r.
 " 80, 1ste Spalte, Linie 22 fra oven staar: flygtelystne—læs: f l y t e l y s t n e.
 " 80, 1ste Spalte, Linie 25 fra oven staar: Westisjøn—læs: W e s t e i n s s j ø n.
 " 80, 1ste Spalte, Linie 26 fra oven staar: op—læs: o g.
 " 80, 2den Spalte, Linie 13 fra neden staar: Syderøvene—læs: S y d e r ø v e n e.